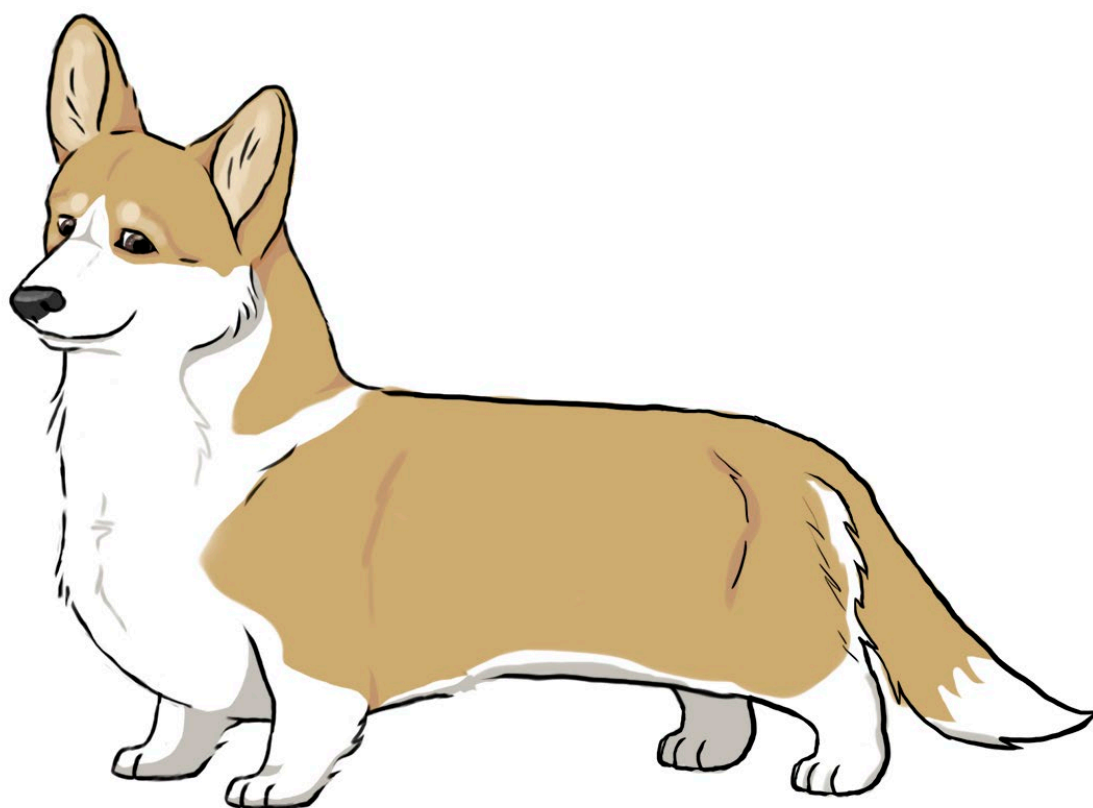

**Jalostuksen tavoiteohjelma
vuosille 2025–2029**

WELSH CORGI PEMBROKE

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa xx.xx.2024
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt xx.xx.2024

Sisällys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE.....	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	9
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	9
4.1.2 Jalostuspohja.....	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	18
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	19
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	19
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	19
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	20
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	20
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	20
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	22
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	25
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	26
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	27
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	27
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	41
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	43
4.3.4 Lisääntyminen	43
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	45
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	46
4.4. Ulkomuoto	47
4.4.1 Rotumääritelmä	47
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	49
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	49
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	49
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	50
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	50

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	53
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	55
6.1 Jalostuksen tavoitteet	55
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	55
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	56
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	57
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	61
7. LÄHTEET	62

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Welsh corgi pembroke on monipuolinen seuralainen nyky-yhteiskunnan tarpeisiin. Se soveltuu aktiivisemman perheen lemmikiksi ja monenlaiseen harrastustoimintaan. Alkuperäisessä karjakoiraikäytössä welsh corgeja käytetään enää harvemmin, mutta niiden tulisi kuitenkin kyetä niin fyysisesti kuin psyykkisestikin alkuperäisiin tehtäviinsä.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Luonneominaisuuksien ja käyttäytymisen kartoittaminen	Suomen Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksen käyttöönotto, luonneprofiilin laatiminen ja tulosten kerääminen
Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Virallisten terveystutkimustulosten lisääntyminen	PEVISA-ohjelmaan sisällytetty laajat selkätutkimukset. Lonkkaindeksien vaihtoehtoisen hyödyntämisen käyttöönotto PEVISA-ohjelmassa. Kynärnivelen inkongruenssilausuntojen kerääminen ja tulosten vaikutusten seuranta jalostuksessa. Silmätarkastuslausuntojen tilastointi.
Laajojen terveystietojen kerääminen	Terveystietopankin perustaminen Kohdennetut terveystutkimukset
Rodulle tärkeiden geenitestien määrittely ja tulosten kerääminen	Rotujärjestö tiedottaa jäsenistöään rodulle saatavilla olevista geenitesteistä sekä jakaa tietoa siitä, miten geenitestausta voidaan käyttää jalostuksen työkaluna jalostusmateriaalia hukkaamatta. Rotujärjestö kerää ja tallentaa geenitestituloksia terveystietopankkiinsa.
Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pentueseurantalomakkeen vastausten lisääminen Synnytyskomplikaatioiden syiden kartoitus	Pentueseurantalomakkeen päivitys Kannustetaan kasvattajia pentueseurantalomakkeen palauttamiseen Lomakkeista saatujen tietojen analysointi ja raportointi
Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Anatomian tuntemus rodunharrastajien keskuudessa lisääntyy.	Rotujärjestö jakaa anatomiaoppia Corgiset-jäsenlehdessä, webinaareissa ja mm. kasvattajapäivillä.
Liioiteltujen/sairaalloisten piirteiden tunnistaminen ja tiedostaminen	Asiaa tuodaan esille paitsi ulkomuototuomareiden koulutuksissa myös rodunharrastajien keskuudessa
Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Nyky-yhteiskuntaan soveltuvien seura- ja harrastekoirien käyttöominaisuuksien säilyttäminen	Kannustetaan corginomistajia osallistumaan erilaisiin rotujärjestön tapahtumiin ja harrasteisiin
Paimennustaipumusten testaamisen lisääntyminen	Rotujärjestö järjestää paimennustaipumustestauksia
Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Geenipohjan laajentaminen	PEVISA-ohjelmaan sisällytetään kielto uusintayhdistelmistä. Jalostuksen tavoiteohjelmaan sisällytyt jälkeläismääräsuositukset päivitetään ja niistä tiedotetaan vuosittain

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla laajempi selkäkuvaus- (LTV, VA, SP, IDD), lonkkakuvaus- ja kyynärnivelen inkongruenssiläusunto tai aiempi kyynärnivelläusunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Perinnöllistä kaihia, PRA:ta tai tRD:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei kuitenkaan sulje koiraa jalostuksesta. Jos koiralla on todettu mRD, gRD tai PPM, on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveen koiran kanssa. D lonkkaisen voi parittaa vain A tai B lonkkaisen kanssa tai vaihtoehtoisesti pentueen vanhempien lonkkaindeksien keskiarvon tulee astutushetkellä olla vähintään 101.

Uusintayhdistelmät on kielletty.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia. Jos pentueen vanhempi on ulkomainen koira, eikä sillä ole ulkomaista lonkkalausuntoa tai -indeksiä, saa sitä käyttää vain A-C-lonkkaiselle koiralle tai sellaiselle D-lonkkaiselle koiralle, jonka oma indeksi on vähintään 101. Ulkomaisille koirille voidaan huomioida myös mahdollinen ulkomainen indeksi. (narttu 1, uros 2 pentuetta)

Lisäksi huomioitava, että Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti Töpö-töpö-yhdistelmät ovat kiellettyjä. Rodulle on olemassa töpöhäntäisyyden geenitesti.

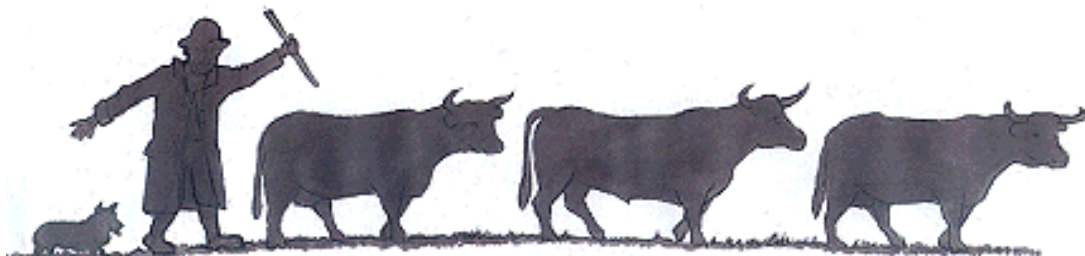

Kuva 1. Welsh corgi pembrokella esiintyviä värejä ovat eri sävyiset punaiset ja soopelit valkoisin merkein sekä erilaiset variaatiot tricolour värityksestä.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Welsh corgi pembroken taustaa on pohdittu paljon. Todenmukaisin teoria lienee, että ruotsalaiset viikingit veivät mukanaan länsigöötanmaanpystykorvien esi-isiä Walesiin tai se, että he toivat corgin esi-isiä takaisin Ruotsiin sotasaaliina ja näin pohjustivat länsigöötanmaanpystykorvien syntyä. Sukulaisuus näiden kahden rodun, samoin kuin niiden työtapojen välillä, on huomattava. Nämä pembroken alkukoirat sitten oletettavasti sekoittuivat corgiroduista vanhempana pidettyihin cardiganeihin ja rotujen tarinat yhtyivät. Alkuaikoina on tapahtunut risteytyksiä molempien muunnosten kesken ja vanhoista pembrokeiden sukutauluista voi löytää cardiganeja ja vastaavasti cardiganeilta myöhemmin pembrokeksi tunnustettuja yksilöitä.

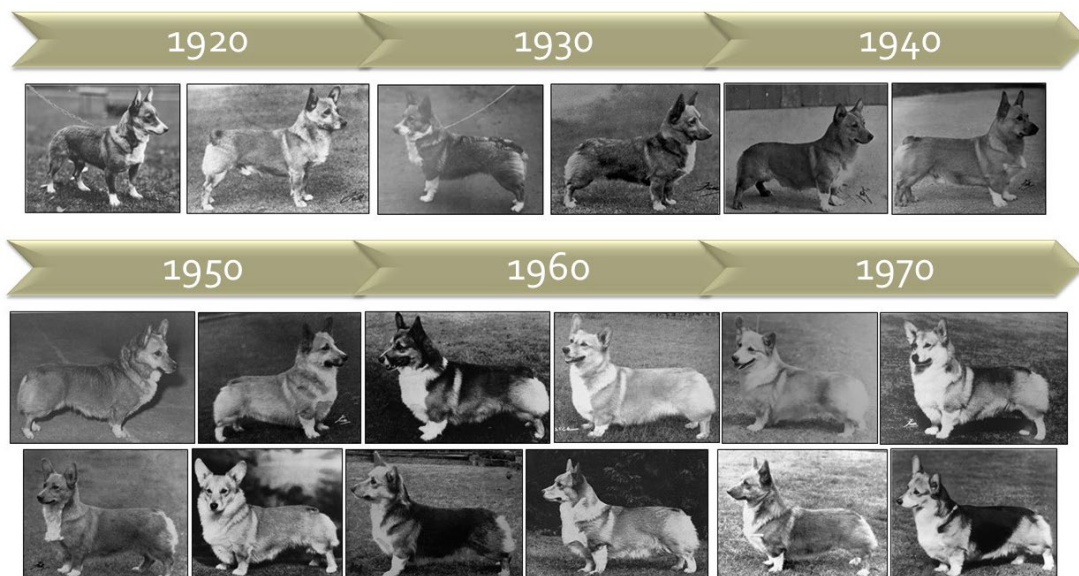
Kuva 2. Corgit kuljettivat karjaa markkinoille pitkiäkin matkoja

Corgeja oli Walesissa talonpojilla ja ne auttoivat tilan vartiinnissa ja karjan paimenuksessa. Lehmien ja hevosten potkut menivät yleensä matalan, keskinkertaisella nopeudella paimentavan koiran yli. Corgi oli korvaamattomaksi avuksi, kun karja piti ajaa markkinoille, joskus jopa Lontooseen saakka. Se paimensi päivät ja vartioi yöt. Tämä rankka elämä vaati sisukkuutta, notkeutta ja tarkkaavaisuutta. Nämä ovatkin corgin leimaa antavia ominaisuuksia tänäkin päivänä.

Englannin Kennelklubi tunnusti Welsh Corgin vasta vuonna 1925. Vuonna 1934 cardigan ja pembroke erotettiin omiksi roduekseen niin jalostus- kuin näyttelytarkoituksessakin

Kuva 3&4. Maisemakuvaa Walesista ympäristöstä, jossa rodun kantakoirat ovat asustaneet.

Kuva 5. Rodun kehitystä Iso-Britanniassa 1920–1970 luvuilla

Eri linjat

Welsh corgi pembroket ovat levinneet maailmanlaajuisesti, mutta varsinaisiksi aktiivialueiksi rodun kotimaan, Iso-Britannian, lisäksi voidaan lukea Yhdysvallat, Australia, Uusi-Seelanti, Venäjä sekä monet Euroopan maat. Erityisiä linjajeroja ei ole kuitenkaan havaittavissa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Welsh corgi pembroken suosio alkoi jo 1960-luvulla ja ensimmäinen pentue rekisteröitiin Suomessa 1964. Useita koiria tuotiin sekä Ruotsista että Iso-Britanniasta. Ne olivat sen aikaista hyvää tasoa ja useimmat korkeasti palkituista vanhemmista. Rodun uranuurtajana voidaan pitää Eeva-Maija Lautiaista (kennel Nurkkaniemen), jonka lukuisat tuonnit loivat vankkaa pohjaa suomalaiselle corgikasvatukselle ja rodun tunnettavuudelle. 1970-luvulla rekisteröintimäärät llähtivät tasaiseen kasvuun. Koirakantamme sai uusia linjoja Australian ja Norjan tuontikoirista. Pembroket sai osakseen suurta ihailua ja uusia kasvattajia.

1980-luvulla Suomeen saapui yli 60 uutta tuontia Iso-Britanniasta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Suurin osa näistä tuli mukaan jalostuskäyttöön. Rekisteröintimäärät jatkoivat tasaista kasvua ja vuosikymmenen vaihteeseen tultaessa rekisteröintimäärät olivat lähes 300 pembrokea per vuosi.

Rekisteröintimäärät huipentuivat 1990-luvulla ja korkeimmillaan se oli 1993 jolloin rekisteröitiin 438 pembrokea. Tämän jälkeen tilanne alkoi hiljalleen tasaantua ja vakiintua. Uusia tuontimaita olivat Viro, Puola, Sveitsi ja Yhdysvallat. Rodun pariin tuli uusia kasvattajia ja rotua tehtiin tunnetuksi muun muassa tottelevaisuuskokeissa. 1996 tuli voimaan häntien ty pistyskielto, mutta se ei vaikuttanut mainittavasti rodun suosioon ja kasvattajien aktiivisuuteen.

2000-luvulle saavuttaessa pembroken vuosirekisteröinnit asettuivat reilun 200 yksilön tuntumaan. Uusia tuontikoirien kotimaita olivat muun muassa Uusi-Seelanti, Venäjä, Tsekit, Kanada ja Alankomaat. Lisäksi kansainvälinen yhteistyö ja muun muassa keinosiemennysmahdollisuudet ovat laajentaneet geenipohjaa.

2020-luvulla tuonnit muualta Euroopasta ovat lisääntyneet edelleen. Rekisteröintimäärät ovat vakiintuneet noin 250 yksilöön. Tuontikoiria rekisteröidään vuosittain kymmenkunta.

Suomalaissyntyisiä koiria on viety eri puolille maailmaa.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotujärjestö ja aiempi rotua harrastava yhdistys

Helmikuun 10. päivä 1971 lausuttiin Suomen Welsh Corgi Seura ry – Finska Welsh Corgi Sällskapet rf:n perustamissanat Suomen Kennelliiton tiloissa Bulevardilla, Helsingissä. Yhdistys oli aluksi Suomen Seurakoiraliiton alainen rotua harrastava yhdistys, mutta toukokuun 6. päivänä 1978 Suomen Kennelliiton valtuusto hyväksyi Suomen Welsh Corgi Seuran rotujärjestöksi.

Rotujärjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Suomen Welsh Corgi Seuran tehtävä on toimia welsh corgi cardigan ja welsh corgi pembroke –rotujen rotujärjestönä. Sen tarkoituksena on edistää rotujen jalostusta, oikeaa kasvatusta sekä toimia rodunharrastajien yhdyssiteenä. Päämääräänsä yhdistys pyrkii erilaisen valistustyön avulla, sekä osallistamalla näyttelyihin, kursseihin ja kokeisiin tai itse niitä järjestämällä. Jäsenmäärä vuoden 2023 lopussa oli 1370. Corgiseurann toiminta-alueena on koko Suomi. Jotta yhdistyksen toiminta tavoittaisi jäsenistöä paremmin, on perustettu neljä paikallista alaosastoa, jotka tahoillaan järjestävät erilaisia tapahtumia. Yhdistyksen jäsenlehti Corgiset on ilmestynyt vuodesta 1976.

Taulukko1. Suomen welsh corgi seura ry:n jäsenmäärät vuosina 2016–2023

v.2016	v.2017	v.2018	v.2019	v.2020	v.2021	v.2022	v.2023
1037	1010	1077	1160	1194	1306	1367	1370

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen Welsh Corgi Seuralla on jalostustoimikunta, jonka toimintapiirissä ovat molemmat rotujärjestön edustamat rodut. Jalostustoimikunta kokoontuu tarvittaessa ja hyödyntää kokouksissaan etäyhteyksiä. Jalostustoimikunnan valinta tapahtuu yhdistyksen hallituksen toimesta kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan. Työskentely tapahtuu hallituksen valvonnan alaisena.

Jalostustoimikunnan keskeisimpiä tehtäviä ovat tiedon kerääminen, jakaminen ja tilastointi sekä neuvonta ja ohjaus. Rotujärjestön lehdessä julkaistaan jalostustoimikunnan kirjoittamia artikkeleita ja raportteja. Lisäksi jalostustoimikunta ylläpitää rotujärjestön internetsivuilla erityistä jalostusosiota. Jalostustoimikunta vastaa tarvittaessa kirjallisesti jalostustiedusteluihin. Ulkomuototuomareiden erikoiskoulutus ja koearvostelut sekä kasvattajille suunnatut koulutuspäivät ovat myös jalostustoimikunnan järjestämisvastuulla.

Rotuneuvonta ja pentulistan ylläpito ovat osa jalostustoimikuntaa. Niiden tehtävänä on antaa tietoa roduista, saatavilla olevista pennuista, tulevista pentueista ja mahdollisista kotia vaihtavista aikuisista koirista. Pentueen ilmoittaminen pentulistalla on rotujärjestön jäsenelle maksutonta.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuuniteuteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinnistä.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013, www.kennelliitto.fi

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Vuositolasto – rekisteröinnit

Taulukko 2. Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän vuositolasto ajalta 2014–2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	207	305	302	293	289	273	207	294	237	220
Tuonnit	6	29	10	8	19	20	9	11	9	9
Rekisteröinnit yht.	213	334	312	301	308	293	216	305	246	229
Pentueet	48	69	62	58	61	52	44	62	51	51
Pentuekoko	4,3	4,4	4,9	5,1	4,7	5,2	4,7	4,7	4,6	4,3
Kasvattajat	39	41	38	38	41	36	33	35	33	35
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	37	42	38	37	39	35	26	32	32	29
- kotimaiset	18	22	19	23	26	22	19	21	26	22
- tuonnit	11	15	17	10	13	12	7	9	5	3
- ulkomaiset	8	5	2	4	0	1	0	2	1	4
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 10 kk	4 v 1 kk	3 v 11 kk	3 v 6 kk	3 v 2 kk	3 v 5 kk	3 v 4 kk	3 v 5 kk	3 v 2 kk	3 v 2 kk

jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	48	68	62	57	60	52	44	61	51	51
- kotimaiset	42	62	49	48	50	47	38	57	48	47
- tuonnit	6	6	13	9	10	5	6	4	3	4
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 2 kk	3 v 1 kk	3 v 3 kk	3 v 1 kk	3 v 1 kk	3 v 1 kk	2 v 11 kk	3 v 5 kk	3 v 3 kk	3 v 2 kk
Isoisät	68	78	73	60	59	56	50	60	57	48
Isoäidit	79	89	88	75	81	73	62	78	68	66
Sukusiitosprosentti	2,35 %	1,88 %	2,06 %	1,78 %	1,86 %	1,67 %	1,81 %	1,17 %	1,55 %	2,33 %

Rekisteröintimäärät Suomessa

Welsh corgi pembroken vuosirekisteröinnit näyttäisivät Suomessa asettuvan noin 200 – 300 yksilön tuntumaan. Vuosi 2023 oli lukumäärällisesti alhaisin sitten vuoden 2001, jolloin rekisteröitiin 179 pembrokea.

Jakautuminen linjoihin

Rotu ei ole jakaantunut erilaisiin linjoihin käyttötarkoituksen perusteella.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Uusia tuontikoiria tuodaan vuosittain noin kymmenkunta ja kasvattajat ovat käyttäneet myös ulkomaisia uroksia nartuilleen. Vuoden 2022 tuontikoirien rekisteröintiä johtui Suomessa asuvien Venäjän rekisterissä olleiden koirien rekisteröinnistä Suomen Kennelliiton koirarekisteriin.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Keskimääräinen jalostukseen käytön ikä on pysynyt viimeiset 10 vuotta hyvin samankaltaisena. Sukupuolesta riippumatta keski-ikä vaihtelee 3–4 vuoden välillä.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periidy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitoshdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn

heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

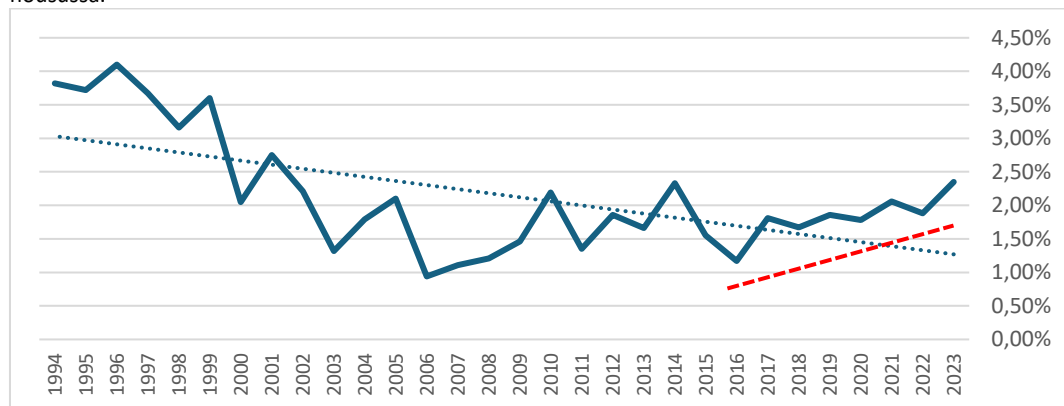
Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016) www.kennelliitto.fi

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Welsh corgi pembroken keskimääräinen sukusiitosprosentti on vaihdellut vuositasaalla. Uusien tuontien vaikutus näkyy sukusiitosprosentin laskemisena ajoittain. Kasvattajien välinen yhteistyö yli maanrajojen sekä tuontikoirien hankinta on yleistynyt ja helpottunut. Tuontikoirien vaikutus näkyy sukusiitosprosentin laskuna pitkällä aikavälillä, mutta vaikuttaa siltä, että viimeisen 10 vuoden aikana sukusiitosprosentti olisi taas nousussa.

Kaavio 1. Sukusiitosprosentin kehitys pembrokeilla Suomessa 1994–2023.

Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän sukusiitosasteita käytettäessä on mainittava, että sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisilla roduilla laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Huomioitavaa on, että 2010-luvulla tehdyt lukuisat uusintayhdistelmät ja samankaltaiset sisarusten parittamiset voivat tulevaisuudessa vaikuttaa sukusiitosasteen kasvunopeuteen.

4.1.2 Jalostuspohja

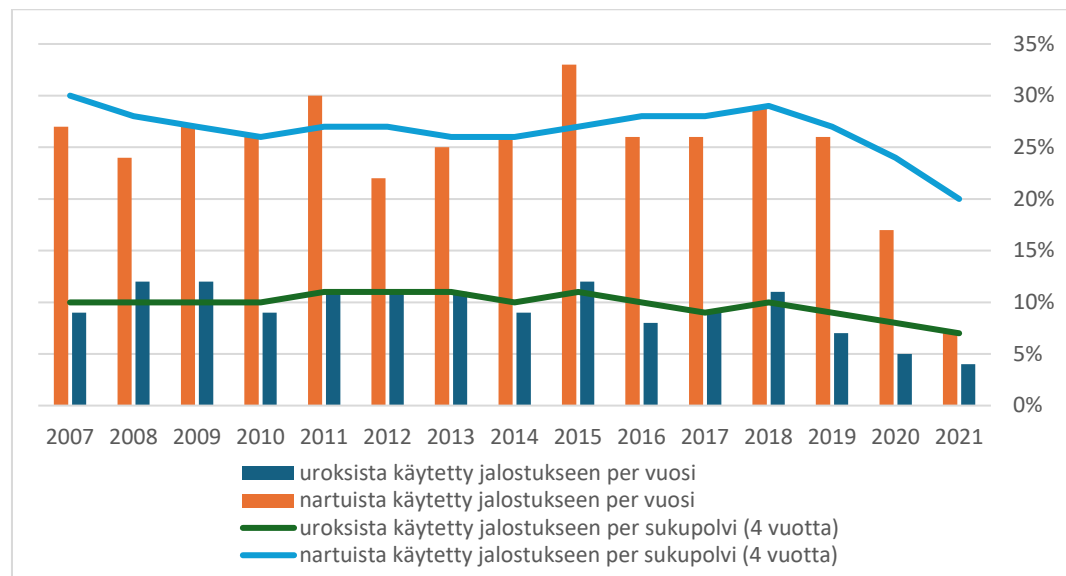
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Per vuosi										
- pentueet	48	69	62	58	61	52	44	62	51	51
- jalostukseen käytetyt eri urokset	37	42	38	37	39	35	26	32	32	29
- jalostukseen käytetyt eri nartut	48	68	62	57	60	52	44	61	51	51
- isät/emät	0,77	0,62	0,61	0,65	0,65	0,67	0,59	0,52	0,63	0,57
- tehollinen populaatio	58 (60%)	75 (54%)	68 (55%)	64 (55%)	68 (56%)	60 (58%)	48 (55%)	62 (50%)	57 (56%)	54 (53%)

- uroksista käytetty jalostukseen	1 %	3 %	4 %	5 %	7 %	11 %	9 %	8 %	12 %	9 %
- nartuista käytetty jalostukseen	0 %	2 %	7 %	17 %	26 %	29 %	26 %	26 %	33 %	26 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	237	250	233	215	219	209	208	211	197	194
- jalostukseen käytetyt eri urokset	98	95	87	78	81	72	70	83	83	84
- jalostukseen käytetyt eri nartut	181	180	174	160	171	160	155	159	162	161
- isät/emät	0,54	0,53	0,5	0,49	0,47	0,45	0,45	0,52	0,51	0,52
- tehollinen populaatio	188 (40%)	185 (37%)	174 (37%)	158 (37%)	166 (38%)	152 (36%)	147 (35%)	162 (38%)	164 (42%)	164 (42%)
- uroksista käytetty jalostukseen	3 %	5 %	7 %	8 %	9 %	10 %	9 %	10 %	11 %	10 %
- nartuista käytetty jalostukseen	7 %	13 %	20 %	24 %	27 %	29 %	28 %	28 %	27 %	26 %

Taulukko 3. Jalostuspohja

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Noin 10% syntyneistä welsh corgi pembroke uroksista päätyy jalostuskäyttöön. Narttujen osalta prosentti näyttää vakiintuneen noin 25–30 prosenttiin. Lukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon, ettei viimeisimpien vuosien kaikkia jalostuskoiria ole vielä ehditty tilastointihetkellä käyttää jalostukseen ja näin ollen luvut ovat näinä vuosina huomattavasti pienemmät.

Kaavio 2. Jalostukseen käytettyjen uroksien ja narttujen osuudet syntyneistä

Isät/emät -luku

Isien ja emien lukumäärän suhde (isien lukumäärä jaettuna emien lukumäärällä) kuvaa kannan monimuotoisuutta ja kertoo sen, kuinka lähellä jalostukseen käytettyjen urosten lukumäärä on narttujen lukumäärää. Jos suhdeluku on yksi, uroksia olisi käytetty yhtä paljon kuin narttuja. Pembrokella tässä suhdeluvussa olisi parantamista. Koirien sukulaistumista saataisiin hidastettua, mikäli kasvattajien urosvalinnat hieman laajenisivat ja uusia uroksia löydettäisiin jalostuskäyttöön. Tällöin suhdeluku kääntyisi taas kasvuun ja monimuotoisuus lisääntyisi.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

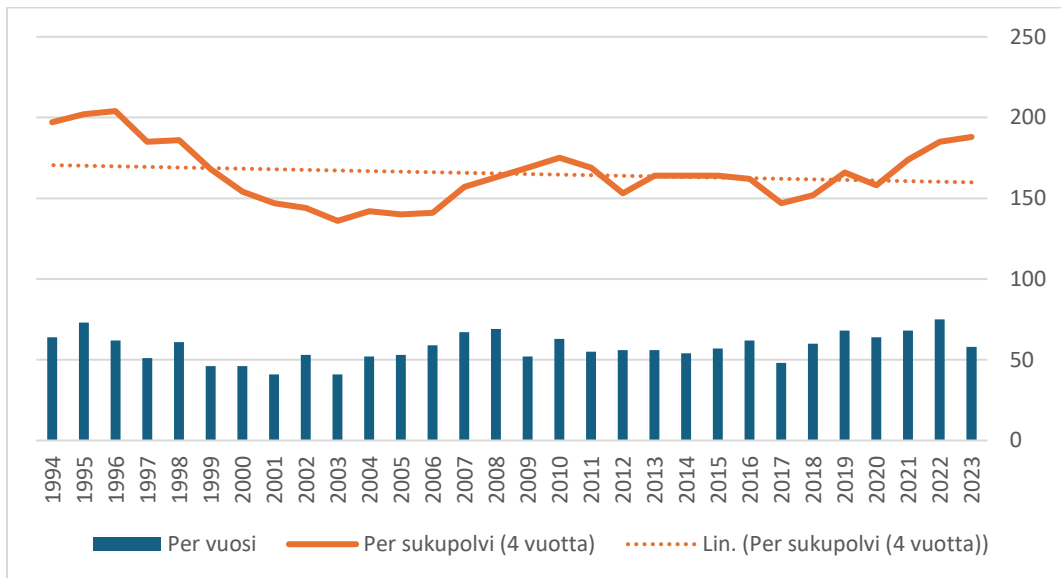
Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016, www.kennellitto.fi

Rodun tehollinen populaatiokoko

Welsh corgi pembroken vuosittainen tehollinen populaatiokoko on pysytellyt melko samankaltaisena, joskin pientä laskua on sukupolvi-tilalla havaittavissa.

Kaavio 3. Welsh corgi pembroken tehollisen populaatiokoon kehitys

Taulukko 4. Vuosina 2014–2023 eniten jälkeläisiä saaneet urokset

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		YHT	
		Pentuetta	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentuetta	Pentuja	Pentuetta	Pentuja
1	MISTYCOR OPEN HEART FOR LOVE (Salvenik Set To Star x Dwynella Gimme That Look) s. 2014 RUS	15	71	2,70 %	3 %	10	48	15	71
2	MAXBORD MY STAR (Style Life Don Corleone x Laif Spring Extasy Of My Beauty) s. 2017 RUS	14	66	2,51 %	5 %	8	30	14	66
3	ANNLINE'S IM DRESSED IN BLACK VELVET (Triad Dressed For Success x Annline's Design Od Hope) s. 2016 FI	11	64	2,44 %	8 %	17	91	11	64
4	TRIAD PANORAMIC (Brynlea Willowisp I Got Rhythm x Triad Simply Curious) s. 2013 USA	13	60	2,28 %	10 %	36	18 2	13	60
5	PROMISEHILL NO GREATER KISS (Annline's My Ways Chance x Promisehill Irish Mist) s. 2010 FI	11	58	2,21 %	12 %	34	13 3	14	75
6	TRIAD DRESSED FOR SUCCESS (Woodsedge Brynlea Noir Like Me x Triad Little Black Dress For Caamora) s. 2015 USA	11	52	1,98 %	14 %	37	19 2	11	52
7	LEJREGÅRD'S MY ROYAL DIAMOND FOREVER (Lejregård's My Royal Celebration x Lejregård's One And Only) s. 2020 DK	12	52	1,94 %	16 %	0	0	11	51
8	MISTYCOR CUSTOM MADE AT BERYLLOS (Salvenik Super Duper Star x Style Life Randewoo Night) s. 2014 RUS	9	49	1,86 %	18 %	12	60	9	49
9	ANDVOL HELLY BERRY (Hum'nbird Jesse Stone x Andvol Eskada) s. 2014 RUS	10	48	1,83 %	20 %	9	38	10	48
10	CLOUDMOORE HUBBA-N-BUBBA (Triad Panoramic x Cloudmoore Be My Lover) s. 2015 FI	9	48	1,83 %	22 %	8	42	8	48
11	CAAMORA SHAMQUIN I HAVE A DREAM FOR ANNLINE (Caamora Tally Ho Foxtrot x Shamquin Emei Shan) s. 2013 USA	9	47	1,79 %	23 %	19	89	9	47
12	BERYLLOS BLACK CHARMER (Berylllos Look Me Over x Berylllos Dad's Girl) s. 2012 FI	13	44	1,67 %	25 %	16	78	14	51
13	ALENCLAUD QUARRY (Alenclaud Robin x Alenclaud Nicole) s. 2017 RA	9	44	1,67 %	27 %	5	39	9	44
14	ANNLINE'S LET ME CATCH A DREAM (Caamora I Have A Dream For Annline x Annline's Gem Of Design) s. 2017 FI	6	41	1,56 %	28 %	0	0	6	41
15	PIRTEK JAZZ GYDA GALON FAWR (Rowells Find My Way x Pirtek Sono La Donna D'Casa) s. 2015 FI	7	40	1,52 %	30 %	6	26	7	40

Kaikista tänä aikana käytetyistä uroksista (168 kpl) 32 yksilöä on tuottanut 50 % tarkasteluaikeavälin aikana syntyneistä pennuista.

Taulukko 5. Vuosina 2014–2023 aikana eniten jälkeläisiä saaneet nartut. Tarkasteluajana jalostukseen oli käytetty 372 eri narttua.

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		YHT	
		Pentueita	Pentuja	%-osus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	NADEZHNY STRAZH VASILISA (Svarzekoks Done For Russia x Team Leiksad Bravy Fox) s. 2014 RUS	5	30	1,14 %	6	21	5	30
2	CROWNWISH BEAUTIFUL ROSE (Triad Panoramic x Cloudmoore Suffel-N-Puffel) s. 2015 FI	4	27	1,03 %	5	25	4	27
3	GINGAKEI WALJAN (Dame Fox I'm A Golden Wonder x Haapatassun Hulina) s. 2020 FI	3	25	0,95 %	0	0	3	25
4	CLOUDMOORE WHAT THE FOX SAY (Annline's Reach For The Stars x Cloudmoore Vanilla Fudge) s. 2014 FI	3	25	0,95 %	10	68	3	25
5	MURMUR FLORENTINA (Alenclaud Qarry x Corgilandia Magadamia) s. 2018 FI	3	23	0,88 %	1	7	3	23
6	FRENDLAIN'S BIA BLANKA (Trafox Kimber x Tsäpäkkä Oona) s. 2016 FI	3	22	0,84 %	2	14	3	22
7	CLOUDMOORE O' DEAR O' DEAR (Cloudmoore Hubba-N-Bubba x Cloudmoore What The Fox Say) s. 2017 FI	3	22	0,84 %	3	15	3	22
8	FATIKON COLLABORATOR (Dreamboat's Full Moon x Fatikon Indispensable) s. 2011 FI	3	22	0,84 %	4	27	3	22
9	LITTLE SNOW PRINCESS DES SALINES DE GOUPIL (Ghostbuster De Clos Des Duchesses x Heidi Des Salines De Goupil) s. 2015 FR	4	22	0,84 %	1	4	4	22
10	CLOUDMOORE APPLE OF MY EYE (Wickham O'r Tirroedd Isel x Cloudmoore Be My Lover) s. 2014 FI	3	21	0,80 %	5	33	3	21
11	CLOUDMOORE HOTGOSSIP DOTCOM (Triad Dressed For Success x Cloudmoore Apple Od My Eye) s. 2017 FI	3	20	0,76 %	8	30	3	20
12	CLOUDMOORE CHILIPEPPER (Annline's Im Dressed In Black Velvet x Cloudmoore Be My Lover) s. 2018 FI	3	20	0,76 %	3	10	3	20
13	REGION'S HOLD ME BREEZY (Sacaron Valley Whisper x Region's Emmylou Harris) s. 2018 FI	2	19	0,72 %	0	0	2	19
14	CLOUDMOORE ONCE UPON A TIME (Shamquin I Have A Dream For Annline x Cloudmoore What The Fox Say) s. 2015 FI	3	18	0,68 %	4	13	3	18
14	CLOUDMOORE BE MY LOVER (Annline's Kisses-N-Love x Annline's World Od Design) s. 2012 FI	4	18	0,68 %	23	128	4	18
14	SUONSYRJÄN NEED YOU MY LOVE (Kara Archa Bendzhamin x Suonsyrjän Keep My Lovely) s. 2018 FI	4	18	0,68 %	1	1	4	18
14	INGERMANLANDIJA KASSANDRA (Dragonjoy Sky Warrior x Ingermanlandija Feeriya Uspekha) s. 2016 RUS	4	18	0,68 %	0	0	4	18
14	SUONSYRJÄN GOTTA BE GOOD (Rowells Billy The Kid x Suonsyrjän Countess Sweetie) s. 2013 FI	3	18	0,68 %	6	29	3	18

Jalostuskoirien käyttömäärät

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen welsh corgi pembroken elinikäiselle jälkeläismäärälle Suomessa on tällä hetkellä vuosien 2020–2023 rekisteröintimäärien (yht. 1160 yksilöä) perusteella laskettuna 35 jälkeläistä (kts. kohta 4.1). Sivulla 15 olevassa taulukossa 4 kaikki 15 urosta ja lisäksi sijoilla 16–18 olevat urokset (Lisja Staja Special Edition, Royal Style Telman Haus ja Annline's Spirit In The Dance) ylittävät tämän suosituksen.

Yksittäisten uroksien jälkeläismäärää merkittävämpi ongelma rodussa on kuitenkin ollut samojen yhdistelmien kertaaminen, eli uusintayhdistelmät. Taulukko 6 havainnollistaa tarkastelujaksolla (2014–2023) tehdyt uusintayhdistelmät.

Taulukko 6. Uusintayhdistelmät tarkastelujaksolla 2014–2023.

Yhdistelmä tehty vuosina	Uros	Narttu	Pentueet	Kalkki	Pennut	Uusintoja
2019, 2020	ALENCLAUD QUARRY	LITTLE SNOW PRINCESS DES SALINES DE GOUPIL	2	11	6	5
2016, 2017, 2018	ANDVOL HELLY BERRY	NADEZHNY STRAZH VASILISA	3	19	7	12
2015, 2016	ANDVOL HELLY BERRY	TEAM LEIKSAID BRAVY FOX	2	11	7	4
2017, 2018	CLOUDMOORE HUBBA-N-BUBBA	CLOUDMOORE ONCE UPON A TIME	2	16	8	8
2022, 2022	CVAJGELT S MEDNOGO OZERA	HAAPATASSUN TELLUSNAINEN	2	14	7	7
2022, 2022	CVAJGELT S MEDNOGO OZERA	GINGAKEI WALJAN	2	14	8	6
2012*, 2014	FATIKON ÄLLÄ	FATIKON INDISPENSABLE	2*	12	7	5
2019, 2020	FEDINA'S HOLD YOUR BREATH	TEAM LEIKSAID GLORIA	2	8	3	5
2019, 2020	FEDINA'S HOLD YOUR BREATH	NADEZHNY STRAZH VASILISA	2	11	5	6
2019, 2020	KULKURIN-TÄHDEN ONNEMME KYNELEET	HAYWIRE'S WHATEVER IT TAKES	2	6	1	5
2022, 2023	LAIF SPRING CHICAGO	SUONSYRJÄN NEED YOU MY LOVE	2	10	6	4
2013, 2015	MAX	SUUKKOSUUN LITTLE MISS PIGGY	2	19	9	10
2019, 2021, 2022	MAXBORD MY STAR	INGERMANLANDIJA KASSANDRA	3	14	5	9
2019, 2020, 2022	MAXBORD MY STAR	DZHANIN BETSI	3	9	2	7
2019, 2021	MAXBORD MY STAR	SHELPRIZ AMARIGE MARIAGE	2	7	5	2
2015, 2017	MISTYCOR CUSTOM MADE AT BERYLLOS	WALES TALE'S GOTTA BE TREASURE	2	7	1	6
2020, 2021	MISTYCOR OPEN HEART FOR LOVE	HAYWIRE'S UNDER AND OVER IT	2	5	1	4
2015, 2016	ROWELLS BILLY THE KID	SOULCORKER LOVELY SPARK	2	13	5	8
2012*, 2013, 2014, 2015	ROWELLS BILLY THE KID	SUONSYRJÄN BETTY BOOP	4*	19	6	13
2015, 2016	SUONSYRJÄN DA VINCI	KÄKIKALLION BERTTA	2	10	5	5
2016, 2017	SUONSYRJÄN GET THE FULL LOVE	HAYWIRE'S KEEP YOUR STYLE	2	8	5	3
* ensimmäinen yhdistelmä tullut ennen tarkastelujaksoa 2013–2023			Yht.	243	109	134

Taulukon vasemmanpuoleiseen sarakkeeseen on koostettu kaikki vuodet, joina kyseinen yhdistelmä on tehty. Ensimmäinen vuosiluku tarkoittaa yhdistelmän ensimmäistä toteutuskertaa, eli vasta toinen ja siitä seuraavat vuosiluvut ovat uusintoja: esimerkiksi tarkastelujakson ensimmäinen yhdistelmä, Laif Spring Chicago ja Suonsyrjän Need You My Lover tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja uusittiin vuonna 2023. Vastaavasti taulukon toinen yhdistelmä, Cvajgelt s Mednogo Ozera ja Haapatassun Tellusnainen tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja uusittiin samana vuonna uudelleen. Uusintoja tehtiin eri yhdistelmillä yhteensä 19 kertaa tarkastelujakson aikana (+2 jos otetaan mukaan vuosi 2012, jolloin yhdistelmä tehtiin ensimmäisen kerran). Pääsääntöisesti uusinta samalle yhdistelmälle tehtiin kerran, mutta joitakin useammin kerrattuja yhdistelmiä löytyy näiden lisäksi.

Uusintayhdistelmätaulukosta voidaan myös havaita, että narttu Team Leiksaid Gloria on nartun Nadezhny Strazh Vasilisa jälkeläinen. Molemmat nartut on astutettu kahdesti uroksella Fedina's Hold Your Breath. Nadezhny Strazh Vasilisa nousee vuosina 2014–2023 (taulukko 7) eniten jalostukseen käytetyksi nartuksi viidellä pentueella. Pentueista kolmen isä on Andvol Helly Berry ja kahden Fedina's Hold Your Breath.

Toinen huomioitava seikka uusintayhdistelmätaulukosta on, että nartut Haapatassun Tellusnainen ja Gingakei Waljan ovat sisarpuolia keskenään. Molemmat nartut on astutettu kahdesti uroksella Cvajgelt s Mednogo Ozera.

Cvajgelt s Mednogo Ozera urosta on käytetty jalostukseen viidesti vuoden 2022 aikana ja sillä on 29 jälkeläistä narttujen Haapatassun Hulina, Gingakei Waljan ja Haapatassun Tellusnainen kanssa. Kaksi viimeistä ovat sisarpuolia ja ensimmäinen on näiden puolisisarusten emo.

Vuosina 2014–2023 aikana eniten jälkeläisiä saaneiden urosten listalta (taulukko 6) löytyy kolme urosta, joita on käytetty uusintayhdistelmiin: Mistycor Open Heart For Love, Maxbord My Star sekä Andvol Helly Berry. Eniten uusintayhdistelmillä pentuja on uroksella Maxbord My Star. Pentuja sille on rekisteröity 66 kappaletta. Ilman uusintoja pentuja olisi 48 kappaletta.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Jalostusuroslistan (taulukko 4) ensimmäisenä on viidellätoista pentueellaan ja 71 jälkeläisellään venäjällä syntynyt Mistycor Open Heart For Love. Listan uroksista 9 on tuontikoiria.

Uroslistan kolmas Anline's Im Dressed In Black Velvet on poika uroslistan kuudennelta sijalta löytyvälle Triad Dressed For Success. Uroslistan neljäs Triad Panoramic on isä uroslistan kymmenennellä sijalta löytyvälle Cloudmoore Hubba-N-Bubba. Uroslistan sijalla 11 on uros Caamora Shamquin I Have A Dream For Anline ja sijalta 14 löytyy ko. uroksen poika Anline's Let Me Catch A Dream.

Jalostusnarttulistan (taulukko 5) toiselta sijalta löytyy Crownwish Beautiful Rose, jonka isä Triad Panoramic löytyy uroslistan (taulukko 6) sijalta neljä. Narttulistan sijalta 7 löytyy koira Cloudmoore O'Dear O'Dear jonka isä Cloudmoore Hubba-N-Bubba löytyy uroslistan sijalta 10.

Jalostusnarttulistan sijalla kymmenen oleva koira Cloudmoore Apple Of My Eye on narttulistan sijalla neljätöistä olevan koiran Cloudmoore Be My Lover tytär. Narttulistalta löytyvät myös sisarpuolet Cloudmoore Apple Of My Eye (sija 10) ja Cloudmoore Chilipepper (sija 12). Jalostusnarttulistan sijalla neljä on koira Cloudmoore What The Fox Say, sen jälkeläinen löytyy saman listan sijalta 14 ja on nimeltään Cloudmoore Once Upon A Time. Jalostusnarttulistan sija 14 on jaettu.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Iso-Britanniasta on viety koiria ympäri maailmaa, mutta liikenne on ollut kovin yksisuuntaista ja on myös edelleen. Kiinnostus rodun kotimaan koiriin on vähentynyt. Osa englantilaisista kasvattajista ei myy koiria ulkomaille ja terveystutkimustulosten puuttuminen ei lisää kiinnostusta. Rodun parissa on tapahtunut muutoksia, ansioituneet pitkäaikaiset kasvattajat ovat vähentyneet ja rotuun ei ole saatu uusia innokkaita kasvattajia.

Aikaisemmin ympäri maailmaa suosituimmat jalostuskoirat olivat Iso-Britannian tuonteja tai niiden jälkeläisiä, erityisesti Belroyd Nut Cracker:lla oli valtava merkitys ja kyseisen koiran täysveli on Suomessa kaikkien aikojen käytetyin jalostusuros 260 jälkeläisellään, ajanjaksolla 1984–1993.

Nykypäivänä koirien tuottaminen ympäri maailmaa on helpottunut huomattavasti ja näin myös jalostuskoirien tuonti on mahdollista yhä useammalle.

Pohjoismaissa ei ole ollut paljoakaan kasvattajien välistä yhteistyötä.

Jo ennen rajojen sulkeutumista kasvattajat kokivat olevansa omavaraisia tuontikoirien suhteen, joten ei ollut juurikaan tarvetta hakea jalostusmateriaalia muista Pohjoismaista. Naapurimaissa voimaantullut häntien tyypistämiskielto sai aikaan ilmiön, että jalostustyössä keskityttiin siellä ensisijaisesti luonnontöppöhäntien kasvattamiseen kokonaisuuden kustannuksella. Suomalaisille hännällinen pembroke ei ollut ongelma vaan kasvatustyö jatkui ja jatkuu edelleen kokonaisvaltaisena. Pohjoismaisilla koirilla olisi sukutaulullisesti annettavaa toisilleen.

Muissa pohjoismaissa corgeilta ei vaadita jalostuskäyttöä edellyttäviä terveystutkimuksia, mikä osaltaan vähentää mielenkiintoa koiria kohtaan.

Venäläiset ovat panostaneet voimakkaasti jalostuskoiriensa hankintaan. Koiria on tuotettu runsaasti eri puolilta maailmaa ja venäläisten panos corgikasvatuksessa on maailmanlaajuisesti jo hyvin merkittävä.

Yhdysvalloissa on lukumäärällisesti eniten rodun edustajia. Suuresta ja vanhasta populaatiosta johtuen Yhdysvalloissa on koirakanta, josta löytyy eniten sukutaulullisia variaatioita.

Aasian maissa rodun suosio on kasvanut räjähdysmäisesti. Maihin on tuotu koiria paljon mm. Yhdysvalloista, Australiasta ja Euroopasta. Aasian maissa tapahtuva kasvatustyö tulee olemaan merkittävää lähitulevaisuudessa.

Taulukko 7. Welsh corgi pembroken rekisteröintimääriä eri maissa

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ruotsi	49	80	99	152	151	208	196	289	249
Norja	36	56	68	69	88	85	134	158	154
Tanska	43	59	89	60	119	89	67	112	81
Suomi	229	246	305	216	293	308	301	312	334
Puola	44	54	120	150	251	316	381	507	608
Iso-Britannia	274	366	393	456	576	795	887	1223	899

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Welsh corgi pembroke on maailmanlaajuisesti suosittu rotu ja sukulinjoja on runsaasti.

Suomessa welsh corgi pembroken rekisteröinnit vaihtelevat 200–300 yksilön välillä. Uusia tuonteja rekisteröidään vuosittain noin 10. Muissa pohjoismaissa rekisteröintimäärät ovat selkeästi Suomea pienemmät. Pentueiden sukusiitosasteet ovat Suomessa viimeisen kymmenen vuoden aikana kääntyneet nousuun. Yksittäisten tuontiuurosten suosiminen jalostuksessa lisää toisen polven jälkeläisten määrää, joten jatkossa sukusiitosaste saattaa edelleen nousta.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Koska rodussa on esiintynyt jalostuspohjaa kaventavaa yhdistelmien kertausta ja yksittäisten jalostuskoirien liiallista käyttöä, tulisi kasvattajien etsiä enenevässä määrin uusia uroksia jalostuskäyttöön. Tässäkin on huomioitava myös koirien keskinäiset sukulaisuussuhteet, jotta jalostusvalintoja voidaan jatkossa tehdä kasvattamatta sukusiitoskerrointa liikaa.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Welsh corgi pembrokella ei ole PEVISA-ohjelmassa rajauksia jälkeläismäärälle.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan Welsh corgi pembroken tulee olla avoin ja ystävällinen. Se ei koskaan saa olla hermostunut eikä aggressiivinen. Tarkkaavaisuus ja tarmokkuus ovat sille tunnusomaisia luonteenpiirteitä. Welsh corgi pembroken tulee olla rohkea, oppivainen ja työskentelyyn soveltuva. Pembroke on corgiroduista avoimempi. Se on tyypillisimmillään nopeasti syttyvä ja vilkas.

Koska näyttelyt ovat rodunharrastajien keskuudessa yleisin harrastusmuoto, eivät rotumääritelmän mukaiset luonneominaisuudet tule esille kattavasti. Alkuperäinen käyttötarkoitus karjaa kuljettavana koirana on vaatinut itsevarmuutta ja jopa röyhkeyttä. Nykyään pembrokek ovat seurakoiraomaistumassa ja rodunomaiset työkoirapiirteet jäävät jalostusvalinnoissa taka-alalle. Suuntaus ei välttämättä ole huono asia, sillä 1970-luvulla corgit tunnettiin esimerkiksi eläinlääkäreiden keskuudessa häijyinä ja äreinä asiakkaina. Vaarana on kuitenkin se, että corgin olemuksesta menetetään se erityinen kipinä, joka erottaa sen muista seurakoiraroduista.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rotu ei ole jakautunut eriytyneisiin linjoihin.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Luonteen ja/tai käyttöominaisuuksien testaaminen ei kuulu welsh corgi pembrokekella PEVISA-ohjelmaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonnekysely

Suomen Welsh Corgi Seura ry otti käyttöön koiranomistajille tarkoitetun terveys- ja käyttäytymiskyselyn 2000-luvun alkupuolella. Vastauksia saatiin tuolloin kuitenkin hyvin niukasti. Sama kysely julkaistiin sähköisenä yhdistyksen internetsivuilla syksyllä 2013. Vuoden 2023 loppuun mennessä kyselyssä oli vastauksia 377 welsh corgi pembrokesta. Käyttäytymisosiassa valittavana oli useita erilaisia arjen termejä, joista koiranomistajat valitsivat sen tai ne ominaisuudet, jotka kuvasivat koiraansa parhaiten.

Taulukko 8. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä omistajien antamia kuvauksia welsh corgi pembrokestaan 2019–2023

Termi	Vastauksia	% osuus	Termi	Vastauksia	% osuus
Vilkas	72	48,7	Sosiaalinen	99	66,9
Itsepäinen	78	52,7	Rohkea	77	52,0
Leikkisä	111	75,0	Herkkähaukkuinen	65	43,9
Kuuliainen	56	37,8	Älykäs	113	76,4
Kova (ei muistele ikäviä asioita)	43	29,0	Oppivainen	106	71,6
Pehmeä (muistaa ikävät asiat)	28	18,9	Määräilevä	38	25,7
Ruuhallinen	50	33,8	Miellyttävä seuralainen	109	73,6
Luotettava	80	54,0			

Rodun harrastajat kokevat luonteiden hieman parantuneen viimeisimpien vuosien aikana. Aiemmassa jalostuksen tavoiteohjelmassa julkaistun taulukon mukaan 2 % vastaajista koki rodun luonteet erinomaisiksi ja 28 % erittäin hyväksi. Vuoden 2018 lopussa vastaavat luvut olivat nousseet, sillä 6 % vastaajista koki rodun luonteet erinomaisiksi ja 32 % erittäin hyväksi. Vuoden 2023 lopussa luonteen koki erinomaiseksi 10%, erittäin hyväksi 37%, hyväksi 46%, välttäväksi 4% ja ei osaa sanoa luonteesta 1,5%

Yleisimmäksi käyttötarkoitukseksi (58 % vastaajista) welsh corgi pembrokekelle ilmoitettiin aktiivinen lenkkeily.

55 %	täysin seura- ja perhekoira	0,7 %	agility-kilpailut
58 %	aktiivinen lenkkeily	20 %	rally-toko
17 %	koirakoulussa käyminen	3 %	koiratanssi
10 %	tottelevaisuuskoulutus	1 %	verijälki (mejä)
1 %	TOKO-kilpailut	1 %	pelastuskoiratoiminta
36 %	koiranäyttelyt satunnaisesti	3 %	kaverikoira-toiminta
11 %	koiranäyttelyt aktiivisesti	9 %	paimennus harrastusmielessä
10 %	agility omaksi huviksi		

Luonnetesti

Luoksepäästävyys oli suurimmalla osalla (26/36) hyväntahtoinen, luoksepäästävä ja avoin. Koirista 7 todettiin luoksepäästäviksi, mutta aavistuksen tai hieman pidättyväisiksi. Loput saivat arvosanan mielistelevä (1), luoksepäästävä, hieman pidättyväinen (1) ja selvästi pidättyväinen, yrittää purra (1).

Toimintakykyä voisi kuvata rohkeutena toimia oudoissa ja uusissa tilanteissa. Welsh corgi pembrokeilla tulisi olla toimintakykyä, mutta tämän osa-alueen kohdalla hajontaa tuli jonkin verran. Yli puolella (26) arvosana oli kohtuullisen pieni tai pieni, loput olivat arvosanalla kohtuullinen.

Terävyys on koiran taipumusta reagoida aggressiivisesti siihen kohdistuvaan uhkaan. Suurin osa testatuista pembrokeista (17/26) eivät osoittaneet lainkaan terävyyttä ja ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (14). Kohtuullista terävyyttä osoitti viisi testattua koiraa. Yhdelläkään testatulla ei ollut jäljelle jääviä hyökkäyshaluja.

Koiran halu puolustaa omaa laumaansa kutsutaan luonnetestitermeillä puolustushaluksi. Testitulosten perusteella on todettava, että pembrokeilla se on yleisimmin joko pieni (15) tai kohtuullinen, hillitty (7). Loput (14) todettiin haluttomiksi puolustamaan testitilanteen hyökkäyksessä laumaansa.

Taisteluhalu kuvaa koiran synnynnäistä taipumusta nauttia kehonsa käytöstä saavuttaakseen haluamansa päämäärän. Se ilmenee yleensä leikkimishaluna. Tämä erikoiskoe on osoittanut welsh corgi pembrokeiden taisteluhaluun olevan pääasiassa kohtuullisen pientä (13) tai pientä (13), kohtuullista oli viidellä koiralla. Taisteluhalultaan riittämättömäksi todettiin 7 koiraa.

Hermorakenne tarkoittaa koiran paineensietokykyä voimakkaasti stressaavissa tilanteissa. Hyvä hermorakenne auttaa koiraa selviämään vaihtelevissa arjen tilanteissa. Tälle osa-alueelle luonnetestissä on annettu suuri painoarvo. Testatuista 36 pembrokeista 23 sai tästä arvosanakseen ”hieman rauhaton” ja 12 ”hermostunein pyrkimykseen”. Se tarkoittaa, että koira selviytyy kaikista testin osasuorituksista, mutta siinä on havaittavissa merkkejä rauhattomuudesta ja henkisestä rasittumisesta. Luonnetestituomarit kuvaavat näitä tuloksia usein ”hyviksi arjen hermoiksi”. Hermoiltaan tasapainoisiksi todettiin yksi koira.

Temperamentti on koiran käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta ja kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Se tarkoittaa kohtuullisen nopeaa reaktiokykyä ja oikein suuntautunutta huomiointia testitilanteissa. Testatut pembrokot todettiin suurimmaksi osaksi kohtuullisen vilkkaiksi (29), arvion ”vilkas” sai viisi koiraa ”Erittäin vilkas” ja ”hieman välinpitämätön” oli molempia yksi koira.

Kovuudella tarkoitetaan koiran kykyä unohtaa epämiellyttävät asiat. Testitulosten perusteella pembrokot ovat hieman pehmeitä (29/36). Ne näyttävät selvästi muistavansa epämiellyttävät asiat, mutta pystyvät ohjaajansa tukemana ohittamaan paikan, jossa sitä pelästytettiin. Pehmeäksi testattiin 7 koiraa. Pehmeä koira näyttää selvästi pelästyneensä muistaen ikävät asiat suhteellisen pitkänkin palautumisen jälkeen, vaatien myös ohjaajalta runsaasti houkuttelemista. Kova koira ei muistele ikäviä asioita.

Luonnetestin lopuksi testataan myös laukaisuvarmuus. Koirat olivat joko laukaisuvarmoja (25) tai laukaisukokemattomia (8). Laukaisukokemattomana pidetään koiraa, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee. Laukausalttiiksi todettiin kolme pembrokea.

MH-luonnekuvaus

MH-kuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenomaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. MH-kuvauksessa on kymmenen eri osiota, joissa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota.

Suomessa MH-kuvaukseen on vuoden 2023 loppuun mennessä osallistunut 16 pembrokea. Näistä viidentoista koiran kuvaustulokset ovat käytettävissä, sillä 1 koiran kohdalla luonnekuvaustapahtuma on keskeytynyt ohjaajan aloitteesta. Rotujärjestön toiveena on, että corginomistajat veisivät koiriaan MH-kuvaukseen aktiivisemmin.

Jalostustarkastus

Welsh corgi pembrokella ei ole ollut omaa jalostustarkastusta. Suomen Kennelliiton jalostustarkastus on kuitenkin tarkoitus ottaa käyttöön lähivuosina, jotta tietoa seuraavaa jalostuksen tavoiteohjelmaa varten saataisiin jo kerättyä.

Kennelliiton jalostustarkastusten tarkoituksena on kerätä jalostuksellisesti merkityksellistä tietoa koiran ulkomuodosta ja käyttäytymisestä. Yksittäisen koiran jalostustarkastus antaa tietoa koiran ominaisuuksista ja mahdollistaa myös vertailun rodun muihin koiriin, rodun keskitasoon ja rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) määriteltyihin jalostustavoitteisiin.

Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkuuksiin ja ääniherkkyyteen.

Lähde: Kennelliiton jalostustarkastukset, www.kennelliitto.fi

Näyttelyt

Rodunharrastajien keskuudessa yleisin harrastusmuoto on koiranäyttelyt. Niissä luonneominaisuuksia ei kuitenkaan mitata kattavasti ja vertailukelpoisesti. Näyttelyarvosteluihin lisätty käyttäytymisen kuvaus on lähes poikkeuksetta ollut valinnassa ”käsiteltävissä”. Vuodesta 2016 vuoteen 2023 loppuun welsh corgi pembrokelle kirjattiin 9482 näyttelykäyntiä, niistä yhdessä arvostelussa käyttäytymisen kuvaus kohdassa ”pelokas” ja kahdessa ”vihainen”.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Welsh corgi pembrokella ei ole merkittäviä luonne- ja käyttöominaisuseroja eri maiden populaatioiden välillä, sillä kaikkialla maailmassa rodun käyttötarkoitus on pääasiassa seura- ja harrastekoiria.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolesta riippumatta welsh corgi pembroket tarvitsevat johdonmukaisen kotikasvatuksen. Nuoret urokset voivat kuitenkin helposti mitellä omistajiansa kärsivällisyyttä pehmeämmiksi ja oppimishaluisemmiksi miellettyjä narttuja enemmän.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut karjan paimentaminen ja kuljetus sekä lauman vartiointi yöaikaan. Koira tarvitsi tehtävänsä sisukkuutta, notkeutta ja tarkkaavaisuutta. Rakenteen oli oltava kunnossa, että koira kesti työn rasituksen.

Corgi paimentaa karjaa haukkumalla ja/tai näykkimällä karjaa takaraajoista ohjaten laumaa haluttuun suuntaan. Matalajalkaisina ne välttävät paremmin nautojen mahdollisia potkuja kuin korkearaajaisemmat koirat.

Rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa ei koiria tänä päivänä juuri ole. Joitakin yksittäisiä koiria on paimennustehtävissä nautakarjatiloiilla. Myös joitakin lammaspaimenia löytyy, mutta tulee muistaa, että rotu on tarkoitettu nimenomaan nautojen paimennukseen.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Paimennustaipumustestaukset

Welsh corgi pembrokeja on testattu vuodesta 2019 vuoden 2023 loppuun yhteensä 18 kpl.

Paimennustaipumustestissä testataan koirien paimennustaipumusta. Testiin osallistuvan koiran ei ole tarvinnut olla kontaktissa paimennettaviin eläimiin, eikä testiä varten ole tarvinnut harjoitella. Testissä ei valita voittajaa, vaan kaikki koirat arvioidaan yksilöinä. Koiria ei myöskään aseteta paremmuusjärjestykseen.

Arvostelulomakkeeseen kirjataan ylös koiran toiminta testissä ja testaaja arvioi sen paimennustaipumuksen asteikolla erinomainen - hyvä - puutteellinen - ei osoita paimennustaipumusta.

Koira on saanut suorituksestaan kirjallisen arvostelun ja jokainen koira on edennyt testissä taipumuksiensa mukaisesti. Mikäli koiralla ei ole nähtävissä paimennustaipumusta, sitä ei ole pakotettu tai siltä ei ole vaadittu suorituksia. Jos koira on osoittanut vahvoja taipumuksia, sen testi on viety pidemmälle.

Suomen Kennelliiton virallisia paimennustaipumuskokeita on järjestetty vuodesta 2020 eteenpäin tuloksin PAIM-T ERI kahdeksan kappaletta, PAIM-T H kahdeksan kappaletta ja PAIM-T P kaksi kappaletta.

Suomen Welsh Corgi Seura on järjestänyt muutamia paimennuspäiviä kaupallisia, paimennuskoulutuksia tarjoavilla tiloilla ja pyrkinyt tällä tuomaan esille rodun alkuperäisiä ominaisuuksia huomioiden kuitenkin kohde-eläimien hyvinvoinnin ja harjoitustilaisuuksien vastuullisuuden.

Rodunharrastajien keskuudessa heränneen kiinnostuksen vuoksi Suomen Welsh Corgi Seura on myös järjestänyt paimennustaipumustestejä naudoilla vuosina 2011 ja 2012.

Testaajana toimi molemmilla kerroilla ruotsalainen Örjan Skoglund, joka on ollut kehittämässä Ruotsin paimennustaipumustestiä länsigöötanmaanpystykorville. Testillä on pitkät perinteet ja samalla tavalla on koiria testattu siellä jo 90-luvulta alkaen. Corgien testit on tehty samalla menetelmällä ja samalla arviointilomakkeella.

Paimennustaipumustestissä testattiin koirien paimennustaipumusta. Testiin osallistuvan koiran ei tarvinnut olla kontaktissa paimennettaviin eläimiin, eikä testiä varten ole tarvinnut harjoitella. Testissä ei valittu voittajia, vaan kaikki koirat arvioitiin yksilöinä. Koiria ei myöskään asetettu paremmuusjärjestykseen. Arvostelulomakkeeseen kirjattiin ylös koiran toiminta testissä ja testaaja arvioi sen paimennustaipumuksen asteikolla erinomainen - erittäin hyvä - hyvä - välttävä - ei osoita paimennustaipumusta.

Koska corgi on nimenomaan karjakoira, testissä käytettävät eläimet olivat nuoria nautoja. Koira sai suorituksestaan kirjallisen arvostelun ja jokainen koira eteni testissä taipumuksiensa mukaisesti. Mikäli koiralla ei ollut nähtävissä paimennustaipumusta, sitä ei pakotettu tai siltä ei vaadittu suorituksia. Jos koira osoitti vahvoja taipumuksia, sen testi vietiin pidemmälle.

Corgien paimennustaipumuksia arvioitiin tällä testillä yhteensä 60 koiralta, joista pembrokeja oli 27 kpl. Näistä vajaa puolet ei osoittanut paimennustaipumusta.

Paimennustaipumus	Koirien lukumäärä
Erinomainen	0
Erittäin hyvä	4
Hyvä	3
Välttävä	7
Ei osoita paimennustaipumusta	13

Paimennustaipumustesteistä saatuja tuloksia ei ole analysoitu, eikä käytetty jalostuksen ohjaukseen vähäisen testausmäärän vuoksi. Testaustilaisuuksien järjestäminen on myös ollut tauolla, sillä tuotantoeläinten riski saada tarttuvia tauteja on vähentänyt vieraillevien koirien pääsyä tiloille epävirallisissa paimennustaipumustestaustarkoituksissa. Suomen Welsh Corgi Seura on kuitenkin järjestänyt muutamia paimennuspäiviä kaupallisia, paimennuskoulutuksia tarjoavilla tiloilla ja pyrkinyt tällä tuomaan esille rodun alkuperäisiä ominaisuuksia huomioiden kuitenkin kohde-eläimien hyvinvoinnin ja harjoitustilaisuuksien vastuullisuuden.

Paimennuskokeet

Vuodesta 2012 alkaen welsh corgi pembrokella on ollut mahdollisuus osallistua nk. perinteisen paimennustyylin kokeisiin, jotka on tarkoitettu kaikille paimentaville roduille roturyhmistä 1, 2 ja 5 (pois lukien bordercolliet ja australiankelpiet). Nämä kokeet perustuvat FCI:n paimennussääntöihin, jotka edustavat keskieuropalaista paimennustraditiota, jossa lammaslauvoja paimennetaan käytännön töitä jäljittelevillä radoilla. Yksi suomalainen pembroke on suorittanut tähän mennessä paimennuksen esikokeen. Ensimmäinen welsh corgi pembroke osallistui paimennuksen esikokeeseen vuonna 2015 (PAIM-E H), toinen koira on osallistunut vuonna 2023 (PAIM-E EH).

Paimennuskokeet jakautuvat kolmeen osaan: paimennustaipumustesti, paimennuksen esikoe ja paimennuskokeet. Paimennuskokeissa on kolme tasoluokkaa, joissa edetään saatujen tulosten perusteella. Paimennuskokeet ovat rodunomaisia kokeita ja niistä on mahdollista valioitua.

Suomen Welsh Corgi Seura kuuluu Paimennuskollegioon, joka on joka kolmas vuosi valittava elin, joka toimii Suomen Kennelliiton asiantuntijana FCI:n paimennustaipumus- sekä paimennuskoekoesääntö- ja lajiohjeasioissa.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Rodun kotimaassa Iso-Britanniassa welsh corgi pembroket ovat päätoimisesti seurakoiria, joiden ehdottomasti merkittävin kilpailumuoto on koiranäyttelyt. Rodulle ei ko. maassa ole sopivaa käyttökoetta tai käyttötaipumustestausta. Maatiloilla on kuitenkin vielä koiria, jotka lemmikkitehtävänsä lisäksi pääsevät myös toisinaan niihin töihin, joihin rotu on alun perin kehitetty.

Yhdysvalloissa, Venäjällä ja muualla Euroopassa welsh corgi pembrokeja nähdään myös paimennuskokeissa ja -kilpailuissa. Kohde-eläiminä ovat pääasiassa lampaat, mutta kokeita on myös naudoille ja ankoille.

Kokeet

Welsh corgit koetaan monipuolisiksi harrastuskoiriksi ja harrastajien määrä on pysynyt varsin tasaisena. Pieni lasku koettiin luonnollisesti korona pandemian aikana, jolloin useat kisat ja tapahtumat peruttiin. Pian pandemian jälkeen koetulosten määrä jälleen nousi ja onkin ollut kasvussa sen jälkeen. Rally-tokossa ja noseworkissa on paljon aktiivisia welsh corgi pembroken kanssa harrastavia omistajia. Nosework tuli viralliseksi lajiksi vuonna 2020 ja se näkyy myös koetulosten nousuna.

Koetulokset agilyssä sekä tokossa ovat selvästi vähentyneet, kun taas rally-toko tulokset nousevat jatkuvasti. Paimennuskokeet ovat alkaneet kiinnostaa harrastajia ja onkin odotettavissa, että niiden tulokset tulevat nousemaan tulevaisuudessa.

Taulukko 9. Yksittäiset kokeissa käyneet welsh corgit lajista riippumatta vuosittain. Sarakkeessa kaikki tarkastelukauden aikana kokeisiin osallistuneet yksittäiset corgit.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kaikki
Pembroke	30	40	47	48	49	48	46	45	66	64	201
Cardigan	42	50	44	47	43	30	23	24	36	48	194

Taulukko 10. Kokeisiin osallistuneet welsh corgi pembroket vuosittain 2014–2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Agility	10	9	10	12	14	12	5	5	7	5
Koiratanssi - Freestyle	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Metsästyskoirien jäljestämiskoe	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1
Nosework	0	0	0	0	0	0	5	10	13	15
Paimennuksen esikoe	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Paimennuskoe	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Paimennustaipumuskoe	0	0	0	0	0	0	3	0	2	13
Käyttätymiskoe	1	0	1	0	1	0	1	2	0	0
Rallytoko	7	20	25	30	34	31	28	26	45	40
Tottelevaisuuskoe	14	11	8	7	8	7	9	10	9	7

Taulukko 11. Welsh corgi pembroken koe- ja kilpailusuoritukset 2014–2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Agility	111	163	142	71	210	118	101	101	156	155
Rally-Toko	26	94	103	126	121	131	86	81	169	161
TOKO	47	34	18	19	18	15	21	23	34	18
Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ)	1	1	2	2	0	0	2	0	0	1
Käyttäytymiskoe (BH)	0	0	1	0	1	0	1	2	0	0
MH-luonnekuvaus	0	0	2	4	1	0	1	2	0	2
Paimennuksen esikoe (PAIM-E)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Paimennuskoe (PAIM)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Nosework *	-	-	-	-	-	-	8	46	62	72

*Nosework virallistettiin Kennelliiton alaiseksi lajiksi vuonna 2020.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Lukuisia welsh corgi pembrokeja toimii Suomen Kennelliiton kaveri- tai lukukoirina. Myös mm. kuulokoiria, kiimantarkkailukoiria ja homekoiria on rodussa raportoitu olevan.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Jotta welsh corgi pembroken rodunomaiset käyttäytymistarpeet täyttyvät, tulee sen saada riittävästi virikkeitä ja liikuntaa arjessa.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rotujärjestön terveys- ja käyttäytymiskyselyssä esille nousseita ongelmia olivat eroahdistus (7,8%) ja sisäsiisteysongelmat (2,8%). Asioiden ja esineiden tuhoamista oli esiintynyt 12% koirista.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä yliseksuaalisuutta ilmoitettiin olevan 0%:lla koirista ja merkkaa sisätiloissa 5%:lla.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Taulukko 12. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä eniten eriasteista ongelmakäyttäytymistä raportoitiin seuraavasti (kokonaisvastausmäärä 142)

	Vastauksia	% osuus kaikista vastaajista
Suhtautuu pelokkaasti ja aristellen vieraita ihmisiä kohtaan (aina 1kpl, usein 3kpl ja joskus 26)	30	21%
Suhtautuu aggressiivisesti vieraita ihmisiä kohtaan (usein 2kpl ja joskus 3kpl)	5	4%
On aggressiivinen oman sukupuolen edustajia kohtaan (aina 5kpl, usein 19kpl ja joskus 55kpl)	79	55%
Käyttäytyy aggressiivisesti toisia koiria kohtaan sukupuoleen katsomatta (aina 1kpl, usein 3kpl ja joskus 45)	49	35%
Vahtii omaa ruokakupiaan, leluaan, petiään perheenjäseniltä (aina 2kpl, usein 7kpl ja joskus 19kpl)	28	20%
Vahtii omia esineitään tai makuupaikkaansa muilta koirilta (aina 2kpl, usein 23kpl ja joskus 44kpl)	69	49%
Sallii hoitotoimenpiteet (kynsien leikkuu, harjaus, pesu) purematta (aina 121kpl, usein 11kpl ja joskus 5kpl.)	137	96%

Haraa voimakkaasti vastaan eläinlääkärin hoitotoimenpiteissä (aina 4kpl, usein 5kpl ja joskus 33kpl)	42	30%
--	----	-----

Pelot ja ääniherkkyys

Pelkotiloja nousi esiin terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella melko paljon. Arkuuden ja pelkotilojen tulkitseminen voi olla hankalaa, sillä niiden aiheuttajana voi olla myös huonot elämäkokemukset ja erilaiset kiputilat. Onneksi palautuminen pelkotilanteen jälkeen näyttää kuitenkin olevan erinomaista.

Taulukko 13. Pelkoihin ja ääniherkyyteen liittyviä vastauksia terveys- ja käyttäytymiskyselystä (kokonaisvastausmäärä 142)

	Vastauksia	% osuus kaikista vastaajista
Käyttäytyy pelokkaasti kuullessaan äkillisiä kovia ääniä kuten pamauksia, rysähdyksiä jne. (aina 10kpl, usein 20kpl ja joskus 65kpl)	95	67%
Käyttäytyy pelokkaasti vieraissa paikoissa ja uusissa tilanteissa (aina 2kpl, usein 4kpl ja joskus 44kpl)	50	35%
Säikähdettyään "mörköä" menee kuitenkin katsomaan ja haistamaan kohdetta (aina 61kpl, usein 51kpl ja joskus 18kpl. Neljä koira ei mennyt koskaan.)	130	92%
Kummeksuu liikuntarajoitteisia ihmisiä, pyörätuoleja, kyynärsauvoja jne. (aina 1kpl, usein 8kpl ja joskus 47)	56	39%

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä ei ole noussut erityisiä rodulle ominaisia ikään liittyviä käytöshäiriöitä muutoin kuin pentuajan tuhoamisena.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Welsh corgi pembroke ei näytä kovin helposti kipuaan, joten mahdolliset luusto- ja nivelsairaudet voivat antaa ensimmäiset merkkinsä käytöksen muuttumisena joko apaattiseksi, hermostuneeksi tai jopa aggressiiviseksi.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat, ongelmien syyt ja niiden vähentäminen

Luonteet ovat seurakoirasuuntauksen vuoksi jalostustyön ansiosta hieman pehmenneet ja karjakoiran luonnesärmät hioutuneet. Se ei nyky-yhteiskunnassa ole aktiivisena lemmikkinä toimivalle perhekoiralle välttämättä huono suuntaus ja helpottaa koiranomistajan arkea. Nk. seurakoiramaisuus ei välttämättä ole huono asia, sillä aiemmin welsh corgit tunnettiin esimerkiksi eläinlääkäreiden keskuudessa häijyinä ja äreinä asiakkaina.

Luonteen pehmeneminen tuo valitettavasti äärimilleen vietyinä mukanaan myös arkuutta ja hermostuneisuutta. Rotumääritelmän mukaan arkuus ja aggressiivisuus ovat hylkääviä virheitä.

Jalostukseen ei tule käyttää koira, jolla on huono hermorakenne tai joka on arka tai vihainen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Kirjainyhdistelmä PEVISA tarkoittaa Suomen Kennelliiton hyväksymää perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa. Sillä pyritään pääasiallisesti ennaltaehkäisemään ja/tai vähentämään sellaisia perinnöllisiä vikoja ja sairauksia, jotka heikentävät koiran elämänlaatua. PEVISA-ohjelmassa asetetaan jalostukseen liittyviä lisäehtoja pentueen rekisteröinnille.

Welsh corgi pembroken PEVISA-ohjelma astui ensimmäisen kerran voimaan 1.1.2013. Alkuperäistä PEVISA-ohjelmaa on päivitetty kolmesti. Uusimman, 1.1.2025 voimaan astuvan PEVISA-ohjelman mukaan 1.1.2025 Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla laajempi selkäkuvaus- (LTV, VA, SP, IDD), lonkkakuvaus- ja kyynärnivelen inkongruenssiläusunto tai aiempi kyynärnivelläusunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Perinnöllistä kaihia, PRA:ta tai tRD:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei kuitenkaan sulje koiraa jalostuksesta. Jos koiralla on todettu mRD, gRD tai PPM, on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveen koiran kanssa. D lonkkaisen voi parittaa vain A tai B lonkkaisen kanssa tai vaihtoehtoisesti pentueen vanhempien lonkkaindeksien keskiarvon tulee astutushetkellä olla vähintään 101.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia. Jos pentueen vanhempi on ulkomainen koira, eikä sillä ole ulkomaista lonkkalausuntoa tai -indeksiä, saa sitä käyttää vain A-C-lonkkaiselle koiralle tai sellaiselle D-lonkkaiselle koiralle, jonka oma indeksi on vähintään 101. Ulkomaisille koirille voidaan huomioida myös mahdollinen ulkomainen indeksi. Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus koskee nartulle 1 pentue ja urokselle 2 pentuetta.

Uusintayhdistelmät on kielletty.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhypely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä.

Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyyks liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälänjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja

pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteen ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

- A ei muutoksia
- B lähes normaali / rajatapaus
- C lievä
- D kohtalainen (keskivaikea)
- E vaikea

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, 2013, www.kennelliitto.fi)

Taulukko 14. Vuosina 2014–2022 syntyneiden welsh corgi pembroken lonkkanivellausunnat

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	A	B	C	D	E
2014	233	45 %	7 %	10 %	41 %	33 %	9 %
2015	235	44 %	9 %	12 %	50 %	26 %	3 %
2016	300	48 %	4 %	13 %	39 %	36 %	8 %
2017	255	45 %	4 %	16 %	48 %	23 %	9 %
2018	277	56 %	3 %	20 %	44 %	24 %	8 %
2019	302	56 %	2 %	15 %	38 %	30 %	15 %
2020	319	56 %	2 %	18 %	41 %	28 %	10 %
2021	322	41 %	8 %	22 %	45 %	18 %	8 %
2022	320	18 %	7 %	29 %	41 %	14 %	9 %
Yhteensä	2563	45 %	5 %	17 %	43 %	27 %	9 %

Welsh corgi pembrokella esiintyy lonkkanivelen kasvuhäiriötä lievästä aina vaikea-asteiseen saakka. Suomen Welsh Corgi Seura terveyskyselyyn on 31.12.2023 mennessä saatu vastauksia 378 welsh corgi pembrokesta. Näistä 48 koiralla (12,7 %) ilmoitettiin olleen lonkkaoireilua. Oireilleista koirista vain 18 koirasta oli virallinen lonkkanivellausunto.

Taulukko 15. Lonkkiaan oireilleiden koirien viralliset lonkkalausunnat

	E	D	C	B	A	YHT.
Oireillut lonkkiaan	3	8	6	1	0	18

Lievä lonkkanivelen kasvuhäiriö ei yleensä aiheuta koiralle oireita. Vaikeissa lonkkaniveldysplasiatapauksissa oireilun alkamisiät vaihtelivat kyselyn vastausten perusteella 4 kuukaudesta aina yli 10-vuotiaaseen.

BLUP-indeksi

BLUP-indeksi kuvastaa koiran tasoa suhteessa vertailujoukon eli laskennassa mukana olleiden saman rodun koirien keskitasoon. Kunkin rodun indeksit standardoidaan siten, että kyseisen vertailujoukon keskiarvoksi tulee 100. Eri roduille ja saman rodun eri maissa oleville populaatioille lasketut indeksit eivät ole vertailukelpoisia keskenään, koska kussakin populaatiossa on hieman erilainen keskiarvo sekä erilaiset ympäristövaikutukset.

Yli sadan koira on jalostusarvoltaan rodun keskiarvoa parempi ja alle sadan koira rodun keskiarvoa huonompi. Kun yhdistelmän uroksen ja nartun indeksien keskiarvo on yli 100 (tai summa yli 200), ovat pennut odotusarvoltaan rodun keskitasoa parempia. Kyseinen jalostettava ominaisuus paranee rodussa vähitellen, jos jalostusyhdistelmien indeksit ovat systemaattisesti suurempia kuin 100.

Lähde: www.kennelliitto.fi / Artikkelit "Mikä BLUP Indeksi"

Kasvattajat saivat jalostuspäätöksiensä avuksi loppuvuodesta 2013 KoiraNet-järjestelmään welsh corgi pembrokelle lonkkien BLUP-indeksit. Indeksien todellista vaikutusta rodun lonkkaniveldysplasia-asteen kehittymiselle ei ole vielä arvioitu, sillä kasvattajat ovat vasta viime vuosina ottaneet indeksit avukseen. Vuoden 2025 alusta voimaan tuleva PEVISA-ohjelma mahdollistaa yhdistelmän, jonka vanhempien BLUP-indeksien keskiarvo on astutushetkellä vähintään 101 riippumatta vanhempien omasta lonkkatuloksesta.

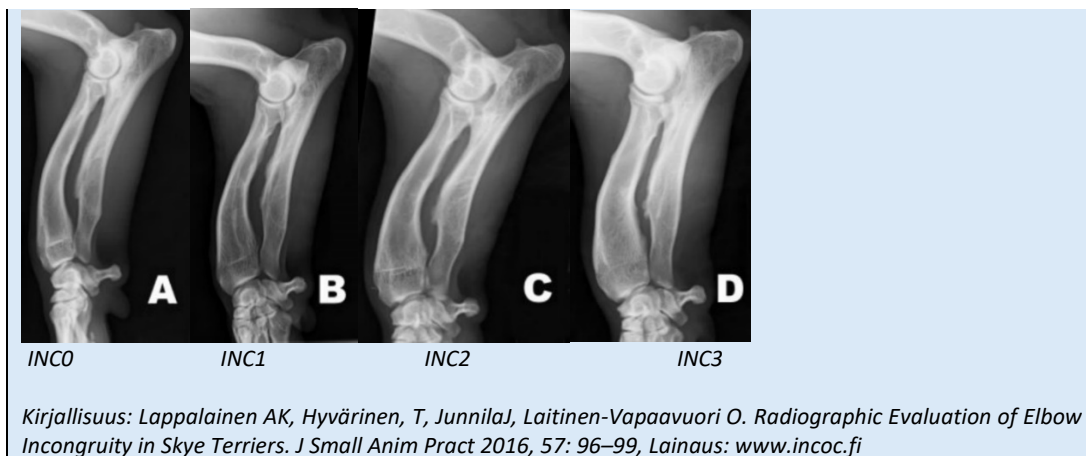
Kyynärnivelen inkongruenssi

Koiran kyynärvarsi koostuu kyynär- ja varttinäluusta, jotka yhdessä olkaluun kanssa muodostavat kyynärnivelen. Varttinä- ja kyynärluu nivELYVÄT ranteen pikkuluiden kanssa. Kondrodystrofisilla koiraroduilla on perinnöllinen luiden kasvuhäiriö, joka aiheuttaa jalkojen luiden pituuskasvun häiriintymisen jo sikiöaikana, ja näillä roduilla on tyypillisesti lyhyet raajat ja pitkäkö matala runko. Tyyppirotu on mäyräkoira, ja muita tähän ryhmään kuuluvia rotuja ovat mm. kiinanpalatsikoira, basset hound, corgit, länsigöötanmaanpystykorva, skyenterrieri ja havannankoira. Varsin erilaisia rotuja, mutta kaikkia yhdistää sama lyhytjalkaisuuden aiheuttava mutaatio.

Luiden pituuskasvu tapahtuu rustoisten kasvulevyjen kohdalla. Pituuskasvu loppuu, kun kasvulevyt ovat luutuneet kiinni. Kaikilla kondrodystrofisten rotujen koirilla raajojen luut ovat lyhyemmät ja paksummat ja myös normaalia käyremmät, mutta toisinaan kyynärluun kasvulinja sulkeutuu liian aikaisin ja varttinäluun jatkaessa kasvuun luiden mittasuhteet muuttuvat epänormaaleiksi. Seurauksena voi olla kyynärluun epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi), kun "liian pitkä" varttinäluu muodostaa portaan nivelpintaan tai varttinäluusta tulee liioitellun käyrä. Joskus varttinäluun yläpää menee osittain sijoiltaan. Joillain koirilla häiriö näkyy tassujen kiertymisinä ulospäin ja ranteiden taipumisena sisäänpäin. Kondrodystrofisilla roduilla taipumus kasvulinjan liian aikaiseen sulkeutumiseen on perinnöllinen ja siksi sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Skyenterrieri-rodussa tehdyssä tutkimuksessa (Lappalainen ym. 2016) osoitettiin, että kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus on yhteydessä ns. pentuontumiseen, joka on rodulla hyvin yleistä; noin kolmasosa pennuista ontuu kasvun aikana ja osa ontuu myös aikuisena. Koirat, joilla havaittiin röntgenkuviissa kohtalainen tai voimakas kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus olivat niitä, jotka ontuivat pentuina tai aikuisina. Tutkimuksessa oli mukana 50 koiraa, joista kaikki aikuisina ontuneet olivat ontuneet myös kasvuiässä. Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli kehittää matalaraajaisille koirille oma kyynärnivelen röntgenseulontaohjelma. Kennelliiton nykyisin käytössä oleva kyynärnivelen kuvausmenetelmä ja nivelen arviointi ei sellaisenaan sovellu matalaraajaisille koirille, koska siinä ei arvioida kyynärnivelen epäyhdenmukaisuutta.

Kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus näkyy parhaiten röntgenkuvassa, jossa niveltä ei ole taivutettu (avautumiskulma 90 astetta tai enemmän). Röntgenkuvassa täytyy näkyä kyynärnivelen lisäksi koko kyynärvarsi. Epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi) arvioidaan asteikolla INCO – INC3 (Kuva 4), jossa INC 0 on yhdenmukainen ja INC3 on voimakkaasti epäyhdenmukainen nivel. Kondrodystrofisilla roduilla INC1 on vielä "normaali", mutta INC2- ja INC3-kyynärnivelet ovat selvästi epänormaaleja. Jalostuskoirien valinnassa olisi hyvä suosia INCO- ja INC1-nivelisiä koiria. INC2- tai INC3-nivelisiä koiria käytettäessä ne pitäisi yhdistää INCO:n kanssa (tai INC1:n, jos rodussa ei ole riittävästi INCO-nivelisiä koiria). Eri rotujen tilanne saadaan selville ainoastaan kuvaamalla riittävä määrä koiria, minkä jälkeen voidaan tehdä tarkempia rotukohtaisia jalostussuosituksia.

Vuoden 2019 loppuun saakka welsh corgi pembrokot saivat viralliset kyynärnivelen dysplasialausunnot (nk. ED lausunnot). Suomen Kennelliiton tekemän päätöksen mukaan kondrodystrofisille roduille ei kuitenkaan enää ole tarkoituksenmukaista antaa kyynärniveldysplasialausuntoja, sillä näillä roduilla ensisijainen ongelma on kyynärnivelen inkongruenssi, jota kuvataan INC-asteikolla. Viralliset INC-lausunnot korvasivat ED lausunnot vuonna 2021.

Vuoden 2023 loppuun mennessä jalostustietojärjestelmään oli kirjattu 523 welsh corgi pembroken inkongruenssilausuntoa. Näistä 15 on lausuttu ennen vuoden 2021 alkua. Inkongruenssin asteille ei ole corgien PEVISA-ohjelmissa asetettu raja-arvoja, mutta 1.1.2025 alkaen Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti INC:n osalta asteikon huonoin tulos (INC3) poissulkee koiran jalostuskäytön. Myös operoitu rinnastetaan tähän asteikon huonoimpaan tulokseen.

Taulukko 16. Inkongruenssilausunnot vuosina 2020–2023. Tulos kirjattu huonomman kyynärnivelen mukaisesti.

Vuosi / tulos	0	1	2	3	operoitu	koiria
2020	20 %	46,7 %	26,7 %	0 %	6,7 %	15
2021	15,6 %	67 %	15,6 %	1,7 %	0 %	179
2022	7,6 %	71,8 %	17,6 %	2,4 %	0,6 %	170
2023	11,9 %	62,9 %	21,4 %	3,1 %	0,6 %	159
Yhteensä	12,0 %	66,7 %	18,4 %	2,3 %	0,0 %	523

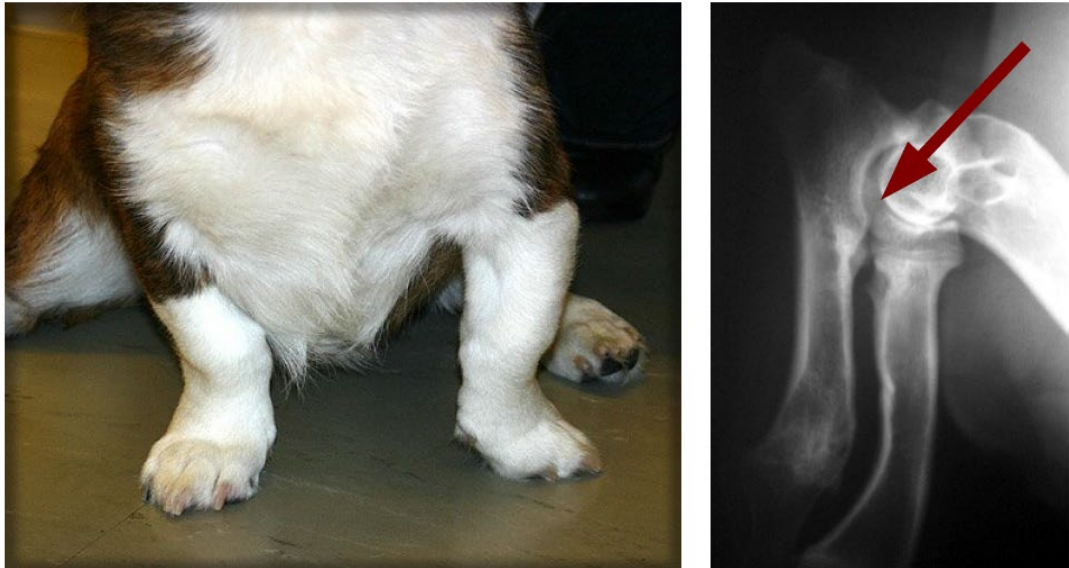
Inkongruenssilausunnon korvaa edelleen aiempi koiran saama ED-lausunto, jos koiralla sellainen on. Kyseisiä lausuntoja annettiin welsh corgi pembrokelle vielä vuonna 2020.

Taulukko 17. ED-lausunnot vuosina 2014–2021. Tulos kirjattu huonomman kyynärnivelen mukaisesti.

Vuosi / tulos	0	1	2	3	koiria
2014	90 %	9 %	1 %	0 %	91
2015	93 %	4 %	1 %	1 %	91
2016	96 %	1 %	3 %	0 %	97
2017	88 %	10 %	2 %	0 %	108
2018	89 %	8 %	3 %	0 %	122
2019	88 %	6 %	6 %	0 %	139
2020	91 %	5 %	3 %	1 %	154
2021	71 %	14 %	14 %	0 %	7
Yhteensä	90 %	6 %	3 %	0 %	809

Suomen Welsh Corgi Seuran teettämän terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella 42 welsh corgi pembrokella oli ollut eturaajojen ontumiskausia. Näistä 20 on oireillut ennen yhden vuoden ikää, ja merkittävä määrä 6–8-vuotiaana. Yksi koirista oli tarvinnut leikkaushoitoa ja muut olivat toipuneet levolla,

tulehduskipulääkkeillä ja Cartrophen-pistoksilla. Kyselyn vastauksissa olevista koirista (270) virallisesti kyynärkuvattuja (joko ED tai INC) oli 184.

Kuva 4. Voimakkaasti kasvuhäiriöinen welsh corgi cardiganin eturaaja, joka piti operoida. Kuvassa myös kyseisen koiran röntgenkuva, jossa näkyy kyynär- ja varttinäluiden epätasainen kasvu nivelen sisällä nk. portaana (merkitty nuolella).

Silmäsairaudet

Suomalaisia welsh corgeja on silmätarkastettu aktiivisesti varsinkin 90-luvun alusta lähtien, jolloin Suomen Welsh Corgi Seura asetti pentulistalle pääsyn ehdoksi vanhempien silmätarkastuksen, joka ei saa olla 24 kk vanhempi astutushetkellä. Tutkimusmäärään nähden löydöksiä (HC, RD, PPM, PHTVL/PHPV) on ollut harvakseltaan, mutta silmäsairauksien olemassaoloa ei kuitenkaan voi kieltää.

Taulukko 18. Silmätarkastuslausunnot 2013–2022 syntyneistä

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2013	222	74	33 %	59	80 %
2014	233	73	31 %	60	82 %
2015	235	81	34 %	66	81 %
2016	300	100	33 %	81	81 %
2017	255	86	34 %	69	80 %
2018	277	106	38 %	74	70 %
2019	302	105	35 %	79	75 %
2020	319	112	35 %	85	76 %
2021	322	78	24 %	58	74 %
2022	320	40	12 %	29	72 %

Taulukko 19. Silmätarkastuslausuntodiagnoosit vuosina 2014–2023 (sama koira voi olla useampaan kertaan)

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1150	853
Ahyaloidea jäännös, todettu	2	2
Distichiasis, todettu	44	36
Distichiasis/Ektooppinen cilia, todettu	10	10
Ektooppinen cilia, todettu	2	2
ICAA Kammiokulman poikkeavuus, ei todettu	1	1
Kaihin laajuus, kohtalainen	3	2
Kaihin laajuus, lievä	10	9
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	26	23
Kuivasilmäisyys, todettu	2	2
Muu verkkokalvon sairaus, epäilyttävä	1	1
Muu verkkokalvon sairaus, todettu	1	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	7	7
Nukleaarinen katarakta, todettu	12	9
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	2	2
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	4	3
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2–6	2	2
Posterior polaarinen katarakta, epäilyttävä	1	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	10	8
PPM, iris-iris, todettu	59	52
PPM, iris-kornea, todettu	4	4
PPM, iris-linssi, todettu	1	1
PPM, levymäinen, todettu	1	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	30	26
RD, geograafinen, todettu	4	4
RD, multifokaali, diagnoosi avoin	1	1
RD, multifokaali, todettu	86	73
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	3	3
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	2	2
Silmämuutosten vakavuus, lievä	61	54
Synnyynnäinen katarakta, todettu	1	1

Perinnöllinen harmaakaihi, HC

Perinnöllinen harmaakaihi (hereditary cataract, HC) on silmäsairaus, jossa silmän läpinäkyvän linssin valkuaisaineet alkavat saostua ja linssi menettää kirkkautensa. Kataraktaa on kolme eri tyyppiä: kortikaalinen, posteospolaarinen ja nukleaarinen. Nukleaarinen kaihi ei sulje koiraan pois jalostuksesta. Welsh corgeilla tavattava kaihi on yleensä linssin takapinnan keskellä oleva kolmiomainen samentuma ja se ilmenee molemmissa silmissä. HC ei ole koiralle kivulias, eikä Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunnalle ole raportoitu nopeasti sokeutuneista corgeista. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaihi on rodussamme löytynyt jo ensimmäisellä silmätarkastuskerralla ja näin ollen sairast koirat ovat yleensä jääneet jalostuskäytön ulkopuolelle jo aikaisessa vaiheessa.

Verkkokalvon kasvuhäiriö, RD

Verkkokalvon kasvuhäiriö (retinaalinen dysplasia, RD) on synnyynnäinen, molemmissa silmissä oleva muutos lievistä ja vaarattomista verkkokalvon poimuista aina sokeutta aiheuttaviin kehityshäiriöihin asti. RD luokitellaan kolmeen eri asteeseen: multifokaalinen RD (mRD, aste 1), geograafinen RD (gRD, aste 2) ja totaali

RD (tRD, aste 3). Jos koiralla on todettu mRD (aste1) tai gRD (aste 2), on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveen koiran kanssa.

Värikalvon kehityshäiriö (PPM)

liriksen eli värikalvon kehityshäiriössä (persistoivat pupillamembraanit, PPM) pupilliaukon avautuminen ei ole ollut täydellistä. Värikalvolta lähtee rihmoja joko linssiin, sarveiskalvoon tai toiseen kohtaan värikalvoa. Muutokset ovat yleensä lieviä, eivätkä vaikuta näkökykyyn. Suomessa ei ole todettu vakavia PPM-muutoksia ja diagnoosin saaneita koiria on käytetty harkitusti jalostukseen tutkittujen ja oireettomiksi todettujen yksilöiden kanssa.

Muut silmätarkastuslöydökset

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen. Löydös jaetaan vakavuudeltaan kuuteen asteeseen, joista aste 6 tarkoittaa sitä, että silmä on sokea. Lievimmässä asteessa (1) näkyy linssin takapinnalla ainoastaan pieniä pigmenttipisteitä, jotka eivät vaikuta näkökykyyn eivätkä muutokset pahene iän myötä. Vakavammissa asteissa muutokset voivat aiheuttaa linssin lisääntyvää samentumista. Koiria, joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2–6) ei tulisi käyttää jalostukseen. Welsh corgi pembrokella on tavattu yksittäisinä tapauksina muutama eriasteinen PHTVL/PHPV.

Distichiasis / ektooppinen cilia (aiempi yhteisnimike cilia aberranta) tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla uivat pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen. Welsh corgi pembrokella todetaan vuosittain muutama distichiasis-löydös, jotka ovat pääosin lieväasteisia.

Atresia Punctae on synnynnäinen kehityshäiriö, jossa ala- ja / tai yläluomen kyynelkanavan aukko puuttuu tai on selvästi normaalia pienempi. Tyypillinen oire on normaalia runsaampi kyynelehtiminen. Hoitona on tarvittaessa aukon kirurginen avaus. Atresia punctae -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

Selkäsairaudet

Kondrodystrofisena, korkeuttaan selvästi pidempänä rotuna, welsh corgi pembroke on altis erilaisille selkävaivoille. KoiraNet-tietokannan tilastojen mukaan 2019–2023 kuolleilla welsh corgi pembrokella selkäsairaus on neljänneksi yleisin sairaudesta johtuva kuolinsyyryhmä. Kasvainsairaudet (70kpl) oli yleisin kuolinsyy näinä vuosina.

Taulukko 20. Welsh corgi pembroken selkäsairauksiin liittyviä kuolinsyitä KoiraNet-järjestelmässä (KoiraNet 1.1.2024).

	Keski-ikä	Tapauksia
Muu selkäsairaus	9 vuotta 9 kuukautta	3
Selkäsairaus	10 vuotta 8 kuukautta	2
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	11 vuotta 5 kuukautta	4
Synnynnäinen nikamien epämuodostuma		0
Takaselän kipu-halvaus-oireyhtymä, cauda equina -oireyhtymä	9 vuotta	3
Väliilevytyrä, ”mäyräkoirahalvaus”	9 vuotta 7 kuukautta	3
Selkäsairauksia yhteensä		15

Suomen Welsh Corgi Seuran terveystarkastukseen vastanneista 142 welsh corgi pembrokesta selkiään eri tavoin oireilleita oli 21. Kahdella todettiin olleen mäyräkoirahalvaus tai halvausoireita, jotka olivat ilmenneet 6–7-vuotiaina. Näistä koirista toinen operoitiin ja toinen hoidettu fysioterapeutilla.

Suomen Kennelliiton antamat selkälausekunnnot tulivat virallisiksi 1.6.2013. Vuosina 2014–2023 virallisesti selkäkuvattuina welsh corgi pembrokeja on yhteensä 653, joilla erilaisia lausuntoja oli yhteensä 2315. Vertailukelpoista lausuntomateriaalia muista maista on vielä lähes mahdotonta saada, sillä Suomi on edelläkävijä näin kattavissa selkälausekunnnoissa.

Taulukko 21. Welsh corgi pembroken viralliset selkälausekunnnot 31.12.2023 saakka

Lausunto	kpl
Kalkkeutuneet välilevyt (IDD)	522
Nikamien epämuotoisuus (VA)	622
Selän spondyloosi (SP)	518
Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV)	653
Yhteensä	2315

Selkälausekunnnot liitettiin PEVISA-ohjelmaan 1.1.2025. Tällä on tarkoitus kerätä tietoa jalostukseen käytettävistä koirista ja lisätä vielä entisestään tutkimustulosten määrää.

Kondrodystrofia (CDDY/IVDD) ja kondrodysplasia (CDPA)

Kondrodystrofiaa tavataan monilla koiraroduilla. Sille on ominaista raajojen lyhyys, mikä johtuu varhaisista muutoksista kasvulevyjen rakenteessa. Lyhytjalkainen fenotyyppi tunnetaan kahdella nimellä: kondrodystrofia ja kondrodysplasia. Kondrodysplasia tunnetaan myös koirien kääpiökasvuisuutena. Sana "chondro" tulee rustosta ja "dysplasia" epänormaalista kasvusta, kun taas sana "dystrofia" tarkoittaa kudoksen, tässä tapauksessa ruston, rappeutumista.

Kondrodystrofian (CDDY) takana on lyhytkasvuisuutta aiheuttava geeni FGF4 koiran kromosomissa 12. Tämä vaikuttaa koiran olkavarteen sekä kynnär- ja värttinäluuhun lyhentäen niitä, sekä aiheuttaa jälkimmäisten luiden eriasteista taipumista. Mutaation katsotaan olevan vastuussa myös selän välilevyrappeutumille nuoremmalla iällä (IVDD). Se voi aiheuttaa koiralle välilevynpullistumia, jotka usein tarvitsevat leikkaushoitoa ja toisinaan jopa halvauttavat koiran. Tähän mennessä geenitestatuissa welsh corgeissa on esiintynyt pääasiassa vain homotsygootteja geenivirheen suhteen.

Kondrodysplasia (CDPA) johtuu FGF4-retrogeenin kiinnittymisestä koiran kromosomiin 18. Tämä mutaatio selittää lyhytjalkaisen fenotyypin roduilla kuten esimerkiksi basset hound, welsh corgit, mäyräkoirat, westiet ja skotlantinterrierit.

Kondrodysplasia (FGF4-18) aiheuttaa selkeästi lyhyet jalat (corgit, mäyräkoirat) kun taas kondrodystrofia (FGF4-12) hieman matalamman ulkomuodon. Niillä roduilla, joilla esiintyy molempia mutaatioita, kasvattajat voivat hyötyä geenitestituloksista CDDY:n esiintyvyyden vähentämiseksi säilyttäen kuitenkin CDPA:n antaman lyhytjalkaisen fenotyypin. Welsh corgeilla tavataan näitä molempia mutaatioita.

Koiria, joilla on N-alleeli, on kuitenkin niin vähän, että pelkän geenitestin varaan ei välilevysairaudesta voi jättää, vaan selkäkuvauksiin perustuvaa jalostusvalintaa tulee jatkaa. CDDY (12-FGF4 -retrogeeni) on merkittävä riskitekijä välilevysairaudesta synnystä, mutta välilevyjen rappeutumiseen vaikuttaa myös muita vielä tuntemattomia geenejä.

Lähde: Anu Lappalainen, ELT, dos. Suomen Ranskanbulldogit ry, <https://www.kennelliitto.fi/files/suomen-ranskanbulldogit>

Geenitestejä tulkitaan CDDY:n osalta seuraavasti:

- Clear/puhdas = N/N = koiralla ei ole FGF4-12 alleelia
- Carrier/kantaja = N/CDDY = koiralla on yksi alleeli, joka lisää riskiä välilevyrappeumaan ja koira voi olla hieman lyhytraajaisempi
- Affected/sairas = CDDY/CDDY = koiralla on kaksi alleelia, jotka lisäävät riskiä välilevyrappeumaan ja todennäköisesti koira on myös lyhytraajaisempi

Rotujärjestö suosittelee corgien DNA-testauksia CDDY:n ja CDPA:n osalta rodussa esiintyvän heterotsygotia-asteen selvittämiseksi ja tiedon kartuttamiseksi.

Selkärangan välilevytyrä ja välilevyrappeuma

Välilevytyrä on matalaraajaisille koiraroduille (mm. mäyräkoirat, corgit) yleinen sairaus. Sitä kutsutaan usein myös nimellä mäyräkoirahalvaus. Välilevytyrän synty tapa ja sijainti määrittävät oireiden kuvan. Oireilu voi alkaa äkillisesti ja voimakkaasti, jos välilevy tyräytyy äkillisesti ja kovalla voimalla. Kroonistuneissa tapauksissa oireet voivat olla lievempiä ja oireilu satunnaisempaa. Oireiden voimakkuus riippuu siitä, kuinka paljon tyrä painaa selkäydintä. Lievissä tapauksissa kipua tunteva koira voi vetäytyä omiin oloihinsa ja/tai olla haluton hyppäämään, kiipeämään portaissa, liikkumaan ja lenkkeilemään. Toisinaan välilevytyrä aiheuttaa voimakasta kipua, jolloin koira voi valittaa ääneen esimerkiksi nostettaessa, seistä selkä köyryssä tai välttää pään liikuttelua. Kipureaktion puuttuminen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö koiralla voisi olla välilevytyrä. Koiralla voi olla neurologisia puutoksia, jotka vaihtelevat lievistä horjumisesta aina täydelliseen halvaantumiseen saakka. Ensimmäisiä merkkejä neurologisista ongelmista ovat yleensä asentotuntoreaktion hidastuminen tai pois jääminen. Tämä tarkoittaa sitä, että koira ei käännä heti tassuaan oikein päin, kun tassu käännetään varpaan ylös alustaa vasten.

Välilevytyrää voidaan epäillä tyypillisten oireiden perusteella. Joskus tavallisissa röntgenkuvissa voidaan välilevytyräkohdassa havaita kalkkeutunutta välilevymateriaalia selkäydinkanavassa tai selvästi kaventunut nikamaväli. Usein tyrä ei kuitenkaan voi erottaa röntgenkuvista, vaan se kannattaa varmistaa magneettikuvauksella, CT-kuvauksella tai varjoainekuvauksella.

Välilevytyrää hoidetaan joko konservatiivisella hoidolla tai leikkaushoidolla. Konservatiivinen hoito pitää sisällään häkkilepoa, tulehduskipulääkkeitä, fysioterapiaa ja esimerkiksi akupunktiota. Lievemmissä tapauksissa konservatiivisella hoidolla on yleensä hyvä hoitovaste. Leikkaushoitoon turvaututaan vakavammissa tapauksissa tai toistuvissa kiputiloissa. Mikäli syväkiputunto puuttuu, on leikkaushoidolla jo kiire, jotta pysyviä vaurioita ei syntyisi. Leikkaushoidossa tyräytyneet välilevyt imetään pois painamasta selkäydinkanavaa ja kipuoireet paranevat yleensä melkein välittömästi. Neurologisten puutosten paraneminen yleensä kestää kauemmin ja vaatii pidempiaikaista kuntoutusta ja fysioterapiaa. Suurin osa koirista paranee täysin, mutta hermostollisten puutoksien jääminen osalle on mahdollista. Sairaus voi myös uusia.

Kondrodystrofiaisuus aiheuttaa välilevyjen poikkeuksellisen varhaisen rappeutumisen ja altistaa välilevyjen tyräytymiselle. Röntgenkuvista on mahdollista havaita kalkkeutuneet välilevyt. Taipumus välilevytyrään on osoitettu useissa tutkimuksissa perinnölliseksi (Stigen ym. 1993, Jensen 2000, Lappalainen 2015). Sen periytymismekanismi ei ole tiedossa, mutta on hyvin todennäköistä, että siihen vaikuttaa useita geenejä ympäristön vaikutuksen lisäksi.

Kalkkeutuneiden välilevyjen esiintyminen on mäyräkoirilla tehtyjen tutkimusten mukaan myös perinnöllistä, mutta arviot niiden periytymisasteista vaihtelevat. Eräiden tutkimusten mukaan periytymisasteet ovat 0,15-0,87 välillä (Stigen 1993, Jensen ym. 2000), mutta tuoreimmassa kotimaisessa n. 1550 mäyräkoiraa käsittävässä tutkimuksessa (Lappalainen 2015) periytyvyysasteeksi on saatu 0,53. Periytyvyysastetta pidetään korkeana, kun se on 0,4-0,5 ja alhaisena kun se on alle 0,2. Suuri periytyvyysaste tarkoittaa, että ilmiöön (fenotyyppiin) eli tässä tapauksessa kalkkeumien määrään perustuvalla jalostamisella voi olla mahdollista saada aikaan etenemistä nopeasti ja saada aikaan mahdollisimman vähän kalkkeumia omaavia koiria ja näin pienentää välilevytyrän riskiä. Mäyräkoirilla tehtyjen tutkimuksien mukaan voidaan varovaisesti päätellä, että vakavia leikkausta vaativia välilevytyriä esiintyy enemmän koirilla, joilla on enemmän kalkkeutumia, vaikka tyräytyneet välilevyt ei aina olekaan kalkkeutuneet. Suomalaisen tutkimuksen (Lappalainen ym. 2014) mukaan on myös todettu, että koirat, joilla on vähemmän kalkkeumia, oireilevat iäkkäämpinä kuin koirat, joilla kalkkeutumia on enemmän. Myös leikkausta vaativien potilaiden kohdalla tämä näyttäisi siis pitävän paikkansa. Osittain tulosta voi selittää myös se, että kalkkeutumia saattaa kadota iän myötä esimerkiksi oireettoman tyräytymisen seurauksena.

Kondrodystrofisilla koiraroduilla on mutaation aiheuttama raajojen pitkien luiden kasvuhäiriö, minkä johdosta näillä koirilla on tyypillinen pitkänomainen ulkomuoto ja lyhyet ja käyrät raajat. Kondrodystrofia koirarotuja ovat esimerkiksi mäyräkoirat, kiinanpalatsikoira, welsch corgi ja skyenterrieri. Mutaatioon liittyy taipumus selkänikamien välilevyjen varhaiseen rappeutumiseen (intervertebral disc disease, IDD), joka alkaa jo ensimmäisen elinvuoden aikana. Rappeutuneet välilevyt ovat alttiita vaurioille ja seurauksena on mäyräkoirahalvauksena tunnettu välilevytyrä. Sen oireet voivat vaihdella muutaman päivän kestävästä selkävaikeudesta täydelliseen takajalkojen halvaantumiseen. Jos välilevytyrä on kaularangan alueella, oireina ovat voimakas kaulan alueen kipu ja joskus etu- ja takajalkojen halvausoireet. Tyypillisin sairastumisikä on 4–5 vuotta.

Osalla koirista on oireita vain kerran, mutta toisilla ne uusiutuvat. Usein selkävaikeudet (esimerkiksi liikkumis- tai hyppäämishaluttomuus) edeltävät halvausoireita ja siksi omistajan on syytä suhtautua myös lieviin oireisiin

vakavasti. Selkäkivut sekoitetaan usein myös mahakipuihin. Lieviä oireita hoidetaan levolla ja tarvittaessa lepoon yhdistetään kipulääkkeet. Toistuvien tai jatkuvien kipujen ja halvausoireiden suositeltu hoito on leikkaus, jossa selkäydintä painava tyräytynyt välilevy materiaali poistetaan. Mäyräkoirahalvauksen ennuste on useimmiten hyvä, mutta toipuminen vakavasta halvauksesta voi kestää pitkään.

Kondrodystrofiassa roduilla pitkälle rappeutuneet välilevyt voivat kalkkeutua. Kalkkeutumistaipumuksella on perinnöllinen tausta ja kalkkeutuneiden välilevyjen määrällä on yhteys sairastumisriskiin. Koirista, joilla ei ole yhtään kalkkeutunutta välilevyä, vain harvat sairastuvat. Kalkkeutuneet välilevyt näkyvät röntgenkuvissa, mikä mahdollistaa sairauden vastustamisen röntgenseulonnan avulla. Tutkimuksissa on todettu, että välilevyt kalkkeutuvat kahteen ikävuoteen mennessä. Osa kalkkeutumista voi myöhemmin kadota ja siksi röntgenkuvauksen suositeltu ikä on 24–42 kuukautta. Sairauden vähentämiseksi tulisi jalostuksessa suosia koiria, joilla on mahdollisimman vähän kalkkeutuneita välilevyjä.

IDD:stä voi saada lausunnon 24 kuukautta täyttänyt koira.

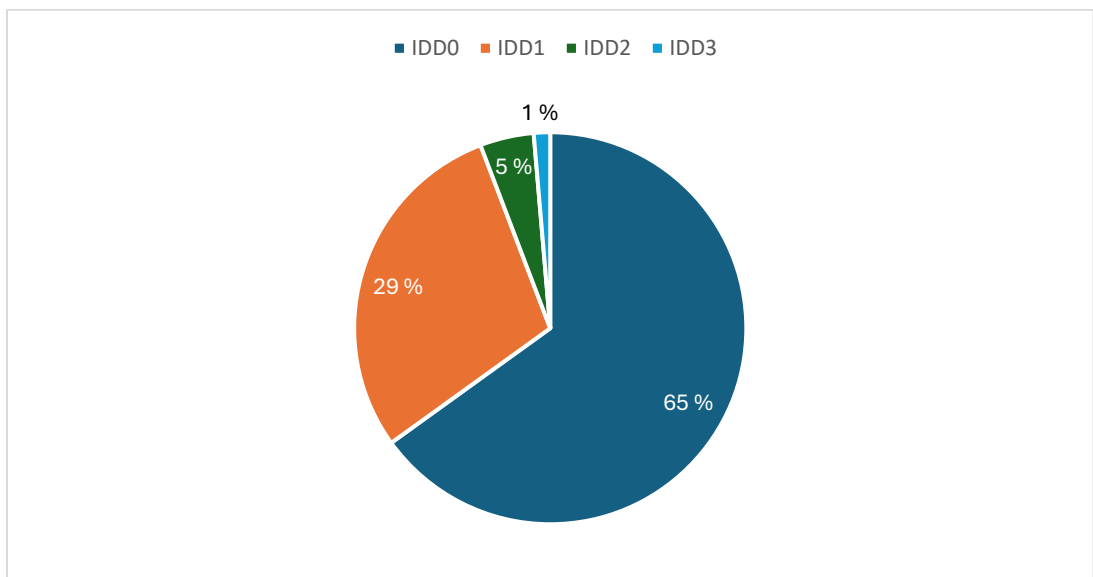
Arvostelussa käytetty asteikko:

- IDD0, puhdas, Ei muutoksia
- IDD1, lievä 1–2 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä
- IDD2, keskivaikea 3–4 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä
- IDD3, vaikea 5 tai enemmän osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä

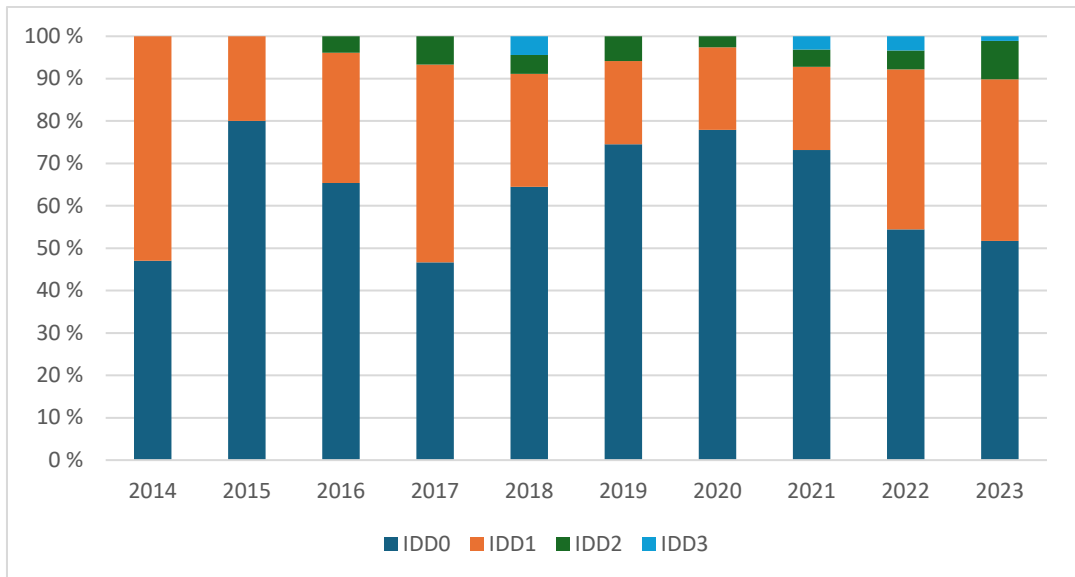
(Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Vuosien 2014–2023 aikana IDD-lausunnon on saanut yhteensä 522 welsh corgi pembrokea. Tänä aikana puhtaan eli IDD0-lausunnon saaneiden koirien määrä on pysytellyt 10 % tuntumassa. Suurin osa lausunnon saaneista pembrokeista ovat joko IDD0 (puhdas) tai IDD1 (lievä). Koirista 25 sai lausunnon IDD2 (keskivaikea) ja vain yhdeksän koiraa IDD3 (vaikea).

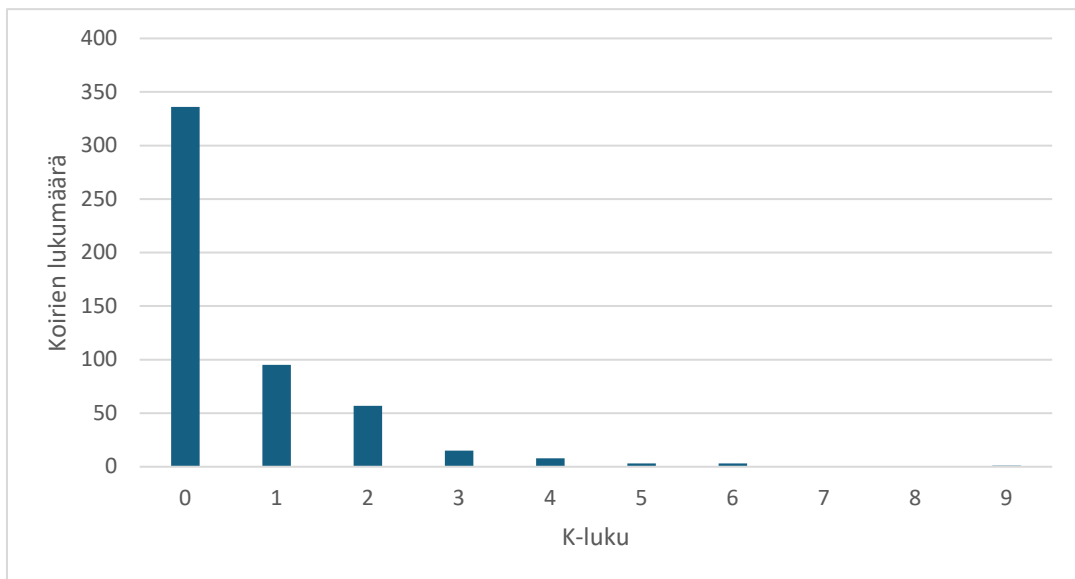
Rotujärjestön vuoden 2025 alusta voimaan tullut suositus on, että IDD3 koira yhdistettäisiin vain IDD0 tai IDD1 koiran kanssa. Yli 8-vuotiaiden virallisesti selkäkuvaamattomien, selkäänsä oireilemattomien uroksien jalostuskäytölle rotujärjestö voi puoltaa poikkeuslupaa.

Kaavio 4. IDD-lausunnot lausunтовuosina 2014–2023, 522 lausuntoa

Kaavio 5. IDD-lausunnot lausuntovuosittain 2014–2023

Kaavio 6. Kalkkeutuneiden välilevyjen määrä (nk. K-luku) lausuntovuosina 2014–2023. Keskiarvo K-luvulle on kaikkien lausuntojen perusteella welsh corgi pembrokella 0,63.

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä.

Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluun ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 tai 6 lannenikamaa. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se voidaan nähdä sivusuunnasta otetusta röntgenkuvasta (koira on kuvattaessa kyljellään), jossa ristiluun lisäksi näkyy koko lanneranka.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja

kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelun perusteet ja kuvaesimerkit eri asteista löydät:

http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/ltv_arvostelun_perusteet.pdf

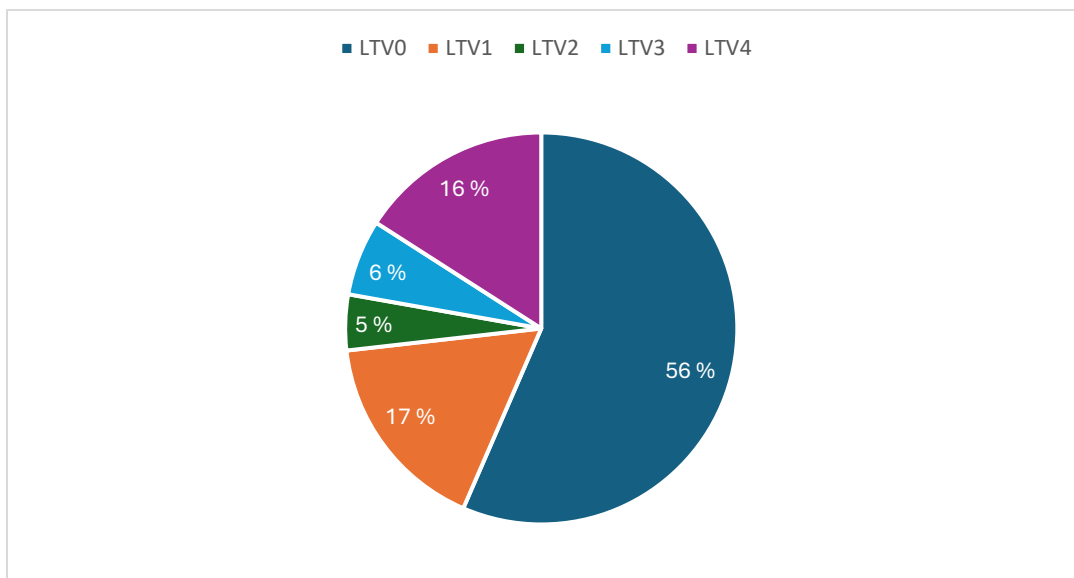
Arvostelussa käytetty asteikko:

- LTV0 Ei muutoksia
- LTV1 Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1–S2)
- LTV2 Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
- LTV3 Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
- LTV4 6 tai 8 lannenikamaa

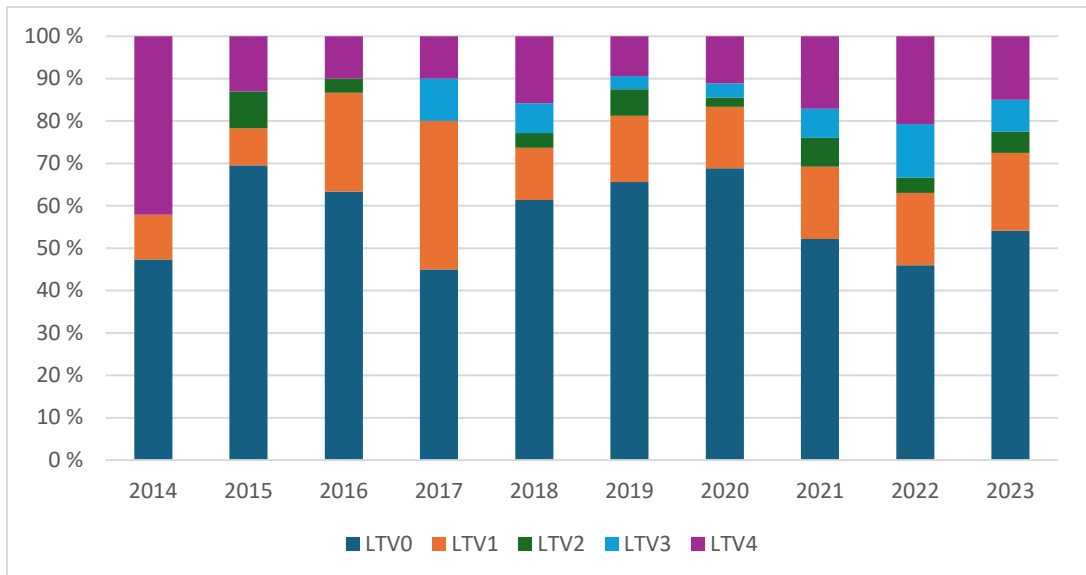
LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään LTV4-tuloksen saaneet koirat pois jalostuksesta. Myös oireilevat koirat on syytä jättää pois jalostuksesta. Tuloksen LTV1, LTV2 tai LTV3 saanut, oireeton koira suositellaan yhdistettävän vain normaalin (LTV0) koiran kanssa.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Welsh corgi pembrokella näyttäisi esiintyvän erilaisia muutoksia lanne-ristinikaman alueella. Näistä yleisin on jakautunut ristiluun keskiharjanne (LTV1), mutta melkein yhtä yleistä on muutokset lannenikamien määrässä (LTV4). Rotujärjestö pyrkii uudella PEVISA-ohjelmalla saamaan kattavasti lisätietoa LTV-muutosten esiintymistiheydestä.

Kaavio 7. Viralliset LTV-lausunnot (välimuotoinen lanne-ristinikama) welsh corgi pembrokeilla 2014-2023, 653 lausuntoa

Kaavio 8. Welsh corgi pembroken viralliset LTV-lausunnot (välimuotoinen lanne-ristinikama) tutkimusvuosittain.

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -silloja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta bokseilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi bokseilla (perinnöllisyys 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä bokseilla on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppäämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat, kun luutuminen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita. Tällaisen tilanteen diagnosointi vaatii useimmiten röntgenkuvauksen lisäksi tietokonetomografia (CT) tai magneetti (MRI) tutkimuksen. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin ja jopa vaikeaa spondyloosia sairastava bokseri voi olla täysin oireeton, joten kartoituskuvaaminen on jalostuksellisesti tärkeää.

Spondyloosi on valitettavasti bokseilla jo niin yleistä, että pelkästään sen perusteella ei kannata koiraa sulkea pois jalostuksesta kuin vaikeissa tapauksissa, jotta jalostuskanta ei pienene liikaa. Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiäsuun vaikutuksen arvioimiseksi.

On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti

lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

Arvostelussa käytettävä asteikko (1.6.2013 alkaen):

- SPO, puhdas, Ei muutoksia
- SP1, lievä, Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
- SP2, selkeä, Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
- SP3, keskivaikea, Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3–7 nikamavälissä.
- SP4, vaikea, Edellisiä vakavimmat muutokset

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu. Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 5 ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5–7-vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhallakin koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SPO lausuntoa.

(Lähde: ELT Anu Saikku-Bäckström, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Spondyloosista lausunnon voi saada 24 kuukautta täyttänyt koira. Welsh corgi pembrokella spondyloosi on varsin harvinaista. Vuosina 2014–2023 lausunnon saaneista 518 pembrokesta selkeäasteisia oli 5 ja lieväasteisia 5. Spondyloosin vaikeita asteita ei löytynyt lainkaan.

1.1.2025 alkaen Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti spondyloosin osalta asteikon huonoin tulos eli SP4 poissulkee koiran jalostuskäytön.

Selkärangan nikamien epämuodostumat

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Niin sanotuilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla (bostoninterrieri, englanninbulldoggi ja ranskanbulldoggi) saattaa koko selkäranka olla korkkiruuvihäntään liittyen epämuotoinen. Myös mopsi kuuluu perinteisesti tähän brakykefaalisten (lyhytkalloisten) rotujen joukkoon, vaikka sen häntä on eri tavalla kierteinen. Näillä koirilla yleisimpiä nikaman kehityshäiriöitä ovat erimuotoiset puolinikamat (hemivertebra) ja perhosnikamat (nikama, joka selällään otetussa kuvassa muistuttaa muodoltaan perhosta).

Spina bifida (selkärankahalkio) on tila, jossa nikaman katto ei ole sikiönkehityksen aikana sulkeutunut ja selkäydin tai sen kalvot ovat ilman nikaman luista suojaa. Myös häntä ja ristiluu ovat em. roduilla muodostuneet epämuodostuneista nikamista, minkä takia häntä on epämuodostunut, hyvin lyhyt ja jäykkä. Kipu ja tai neurologisia ongelmia esiintyy, jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä. Tällainen selkä on myös normaalia alttiimpi tapaturmille. Hännän epämuodostumat voivat aiheuttaa virheasennon, joka voi johtaa ulostamisvaikeuksiin tai ihovaurioihin. On todennäköistä, että kaikilla em. tyyppisillä koirilla esiintyy epämuodostuneita nikamia, mutta niiden määrä ja muoto vaihtelevat eri yksilöillä.

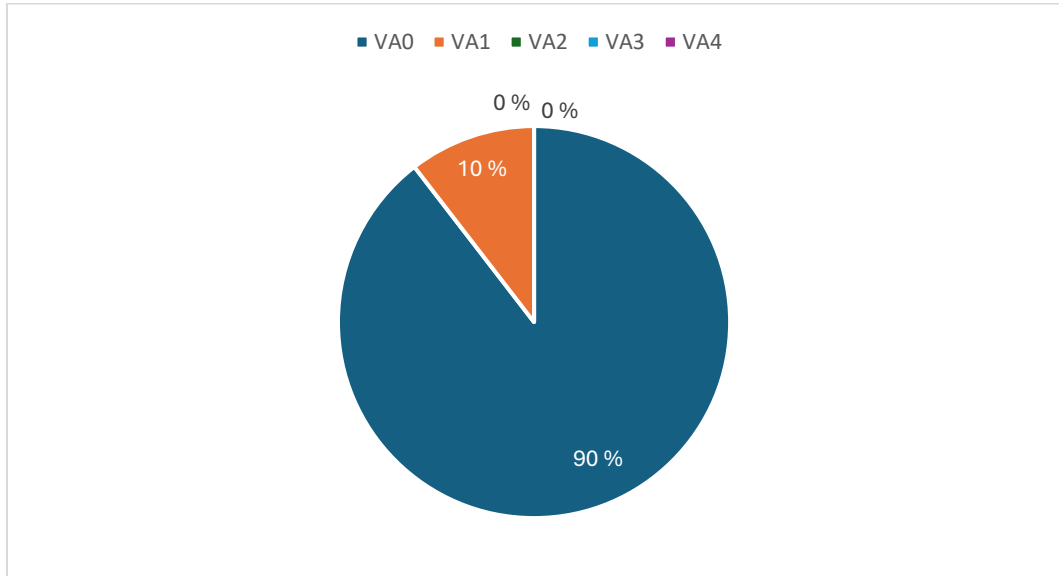
Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

- VA0, normaali, Ei muutoksia
- VA1, lievä, 1–2 epämuodostunutta nikamaa
- VA2, selkeä, 3–4 epämuodostunutta nikamaa
- VA3, keskivaikea, 5–9 epämuodostunutta nikamaa
- VA4, vaikea, 10 tai useampi epämuodostunut nikama

Joillakin koirilla voi olla nikamissa hyvin lieviä poikkeamia normaalista. Tällöin koira saa tuloksen VA0 (normaali), mutta lausunnon lisätietoihin merkitään VA-rajatapaus. Myös tällaisten muutosten lukumäärä näkyy koiran tiedoissa jalostustietojärjestelmässä. Yleisin tällainen muutos on lievä viimeisen rintanikaman vaillinaisesti kehittynyt kylkiluupari. Jos muutos ei kuitenkaan ole lievä tai koiralla todetaan myös muita nikamaepämuotoisuuksia, ei koira tällöin voi saada tulosta VA0.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Lausuntojen perusteella näyttäisi, että welsh corgi pembrokella esiintyvät nikamien epämuodostumat ovat vain lieväästeisiä. Vuosina 2014–2023 lausunnon saaneista 622 pembrokesta lievä muutos (VA1) oli 65 koiralla ja kaikki muut saivat lausunnokseen normaali (VA0). Selkeä-, keskivaikea- tai vaikea-asteisia ei ollut lainkaan.

Kaavio 9. Viralliset VA-lausunnot (nikamien epämuodostumat) welsh corgi pembrokella 2014–2023, 622 lausuntoa

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Virtsakivet

Rotujärjestön terveystarkastuksessa oli 31.12.2023 mennessä annettu vastaukset 378 welsh corgi pembroken terveydentilasta. Näistä virtsakiteitä todettiin 24 koiralla ja virtsakiviä 14:llä. Virtsakiviä muodostuu munuaisissa ja virtsateissä esiintyvän saostuman, kidesakan, aiheuttamana. Suoritettujen terveystarkastusten perusteella welsh corgilla yleisin kivityyppi on struviittikivi (ammoniummagnesiumfosfaatti), joita kutsutaan myös tulehduskiviksi. Ne ovat usein seurausta virtsateiden bakteeritulehduksen tuottamasta ureaasi-entsyymistä, joka nostaa virtsan pH:ta ja helpottaa kiteytymistä. Virtsakivien oireina ovat erilaiset virtsaamishäiriöt, lievissä tapauksissa virtsakiviä hoidetaan ruokavaliolla ja mikäli tämä ei riitä, kivet voidaan poistaa kirurgisesti.

Degeneratiivinen myelopatia, DM

Tämän etenevän selkäytimen rappeutuman aiheuttaja on tuntematon. Oireet alkavat yleensä takaraajojen etenevinä liikehäiriöinä viidennen ikävuoden jälkeen. Taudin edetessä oireet siirtyvät myös eturaajoihin ja se johtaa lopulta pahenevaan halvaantumiseen. Parannuskeinoa ei ole, mutta oireita voidaan lievittää taudin alkuvaiheessa. Degeneratiiviseen myelopatiaan ei liity kipuoireita. Degeneratiiviselle myelopatialle on olemassa DNA-testi, jolla seulotaan perimältään vapaat, kantajat ja sairastumisriskin omaavat yksilöt. Testitulokset ovat kuitenkin vielä kiistanalaisia, sillä periytymismekanismi on osittain epäselvä ja sairauden ilmeneminen DNA-testituloksesta riippumatta sattumanvaraista. Sairautta esiintyy molemmilla corgiroduilla.

Yhdysvalloissa Orthopedic Foundation of Animals'n tietokannoissa on 893 welsh corgi cardiganin ja 5058 welsh corgi pembroken DNA-testitulokset. Tulokset jakautuivat seuraavasti:

	Welsh corgi cardigan	Welsh corgi pembroke
Normal (vapaa)	50,7 %	14,0 %
Carrier (kantaja)	32,3 %	32,4 %
At risk / abnormal (riski sairastua)	17,0 %	53,5 %

Suomalaisista koirista testituloksia kerätään keskitetysti, kun rotujärjestön terveystietopankki avataan.

Laforan tauti

Welsh corgeille on löydetty geenitestillä todennettavissa oleva kuolemaan johtava sairaus, Laforan tauti. Sen yleisyydestä ei testauksen vähäisyyden vuoksi ole vielä saatavilla luotettavaa tilastoa, mutta jo testattujen yksilöiden perusteella tiedetään, että sairauden kantajia on.

Laforan tautia on raportoitu koirissa jo 1970-luvulla. Ensimmäiset kuvaukset tehtiin beagleillä. Sen jälkeen sairautta on löydetty useista eri roduista ja nykyisin myös corgeista.

Laforan taudissa sokeriaineenvaihdunta järkkyy. Liukoisen glykokeenin tuottaminen ei onnistu ja soluihin kertyy tärkkelysmäistä sakkaa. Sakka on erityisen haitallista hermosoluille, jotka alkavat surkastua ja seurauksena on paheneva epilepsia. Koirilla sairaus puhkeaa yleensä vasta aikuisiässä 5–7-vuotiaana ja koirat saattavat selvitä pahenevan sairauden kanssa useita vuosia.

Koirien epilepsiaoireet vaihtelevat yksilöittäin. Tyypillisiin oireisiin liittyvät voimakkaista lihasnykäyksistä lievempään lihastärinään ja ajoittaiseen säpsähtelyyn. Oireet voivat olla niin lieviä, että niitä ei epileptisiksi tunnista, jos ei osaa Laforan tautia epäillä. Epilepsialääkkeistä ja sokeriköyhästä ravinnosta voi olla hyötyä epilepsian hillitsemiseksi, mutta parantavaa hoitoa sairaudelle ei ole.

Sairauden syynä on epätavallinen geenivirhe, ja tauti on peittyvästi periytyvä eli resessiivinen. Molempien vanhempien pitää olla kantajia, jotta koira sairastuu. Kantajakoirat eivät sairastu ja niitä voi käyttää jalostukseen, kunhan varmistetaan, että toisella osapuolella ei ole kantajuutta laisinkaan eli geenitestin tulos on normaali.

Welsh corgeja on Suomessa testattu tähän mennessä muutamia kymmeniä, ja joukossa on ollut kantajia. Esiintyvyyden selvittämiseksi Suomen Welsh Corgi seura suosittaa jalostukseen käytettävien yksilöiden testaamista, mikäli koiran oma status ei ole vanhempien testitulosten perusteella selvä. Sairaantuneet yksilöt ovat vältettävissä pitämällä huolta siitä, ettei kahta kantajaa pariteta keskenään.

Suomalaisista koirista testituloksia kerätään keskitetysti, kun rotujärjestön terveystietopankki avataan.

PDA (persistoiva ductus arteriosus)

Avoimet valtiotiehyt eli PDA (persistoiva ductus arteriosus) on yksi welsh corgi pembrokeilla seurattava synnynnäinen sairaus. Pennulla voi kuulua voimakas sivuääni, joka on tyypillistä PDA:ssa. Diagnoosi tehdään ultraäänitutkimuksella. Syntymähetkellä keuhkovaltimon ja aortan välinen yhteys normaalisti sulkeutuu. PDA:ssa tämä sulkeutuminen jää vajaaksi. Suomen Welsh Corgi Seuran terveystietokyselyn vastauksista (2014–2023) yhdellä koiralla kerrottiin olevan synnynnäinen PDA. Kennelliiton jalostustietojärjestelmän terveystutkimuksista löytyy ajalta 2014–2023 viisi pembrokea, joilla on todettu PDA. Kolmen vakavuusaste on IV ja kahden V. Kuolinsyytilastoista ajalta 2014–2023 löytyy 11 welsh corgi pembrokea, jotka on ilmoitettu kuolleeksi jokin sydänsairauden vuoksi. Kolmen kerrotaan sairastaneen PDA:ta.

Sarveiskalvohaavaumat

Suomen Welsh Corgi Seura teetätti vuonna 2021 kyselyn rodun sarveiskalvohaavaumista. Kyselyyn ilmoitettiin yhteensä 172 welsh corgi pembrokea, joilla 37 koiralla oli todettu sarveiskalvohaavauma. 23 koiralla se oli ollut kerran ja 14 koiralla useammin kuin kerran. Kolmetoista vastaajaa ilmoitti, että haavauma oli syntynyt tapaturman seurauksena, kymmenen ilmoitti, ettei taustalla ollut tapaturmaa. Loput eivät tieneet, mikä oli haavauman taustasy. Lähes kaikilla haavauma oli ollut vain toisessa silmässä, vain yksi vastaaja ilmoitti haavauman löytyvän koiran molemmista silmistä.

Isolla osalla koirista silmähaavauman hoitoaika oli ollut varsin pitkä. Vastaajista 30 % ilmoitti, että haavaa hoidettiin peräti 2–3 kuukautta. Yleisimmät hoitomenetelmät olivat olleet silmätipat sekä mikrohionta ja niiden yhdistelmähoito.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Vuosina 1990–2023 Suomessa on rekisteröity yhteensä 9088 pembrokea. Lukumäärään on laskettu myös tuontikoirat. Koiranet-järjestelmässä kuolinsyyt on merkattu 1094 koiralle (12,0 % ajanjakson koirista).

Taulukko 22. Vuosina 1990–2024 syntyneiden welsh corgi pembroken kuolinsyyt (Koiranet 21.1.2014)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä	%
Hengitystiesairaus	9 vuotta 11 kuukautta	11	1,0
Hermostollinen sairaus	9 vuotta 10 kuukautta	21	1,9
Iho- ja korvasairaudet	10 vuotta 6 kuukautta	1	0,1
Immunologinen sairaus	5 vuotta 1 kuukautta	8	0,7
Kadonnut	5 vuotta 7 kuukautta	7	0,6
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 7 kuukautta	223	20,4
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 4 kuukautta	15	1,4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 11 kuukautta	40	3,7
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 2 kuukautta	10	0,9
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 0 kuukautta	57	5,2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 8 kuukautta	20	1,8
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 2 kuukautta	75	6,9
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	3 vuotta 0 kuukautta	2	0,2
Selkäsairaus	10 vuotta 2 kuukautta	47	4,3
Silmäsairaus	6 vuotta 9 kuukautta	1	0,1
Sisäeritysrauhasten sairaus	9 vuotta 4 kuukautta	11	1,0
Sydänsairaus	7 vuotta 4 kuukautta	17	1,6
Synnytysvaikeus	5 vuotta 6 kuukautta	1	0,1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 0 kuukautta	57	5,2
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 4 kuukautta	226	20,7
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 4 kuukautta	24	2,2
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10 vuotta 1 kuukautta	220	20,1
Kaikki yhteensä	10 vuotta 2 kuukautta	1094	

Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu 220 koiralle. Niiden keski-ikä on kuollessa ollut kuitenkin 10 vuotta 1 kuukautta. Yleisin kuolinsyy on vanhuus. Sairauksista yleisin ryhmä on kasvainsairaudet, jossa siinäkin keski-ikä on varsin korkea. Toiseksi yleisin ryhmä on ”muu sairaus, jota ei ole listalla”, joka pitää sisällään mm. munuaisvaivoja ja tarkemmin diagnosoimattomia halvaustiloja. Selkäsairauksia on kuolinsyyryhmänä avattu laajemmin kohdassa 4.3.2. Myös luusto- ja nivelsairaudet nousevat kuolinsyissä esille. Viikkaille koirille myös sattuu ja tapahtuu. 57 welsh corgi pembroken kuolinsyyksi on ilmoitettu tapaturma tai liikennevahinko.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Welsh corgi pembroken keskimääräinen pentuekoko on pysytellyt vajaassa 5 pennussa jo noin kaksi vuosikymmentä. Suunta on ollut voimakkaammin laskeva tarkastelun viimeisinä vuosina.

Taulukko 23. Keskimääräiset pentuekoot vuosina 2014–2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pentuekoko	4,3	4,4	4,9	5,1	4,7	5,2	4,7	4,7	4,6	4,3

Yhdistyksellä on käytössään pentuseurantalomake, joilla kasvattajilta on pyritty keräämään tietoja. Vastauksia on saatu valitettavan vähän (37 kpl), joten kattavaa aineistoa ei tältä osin ole käytettävissä.

Astumisvaikeudet

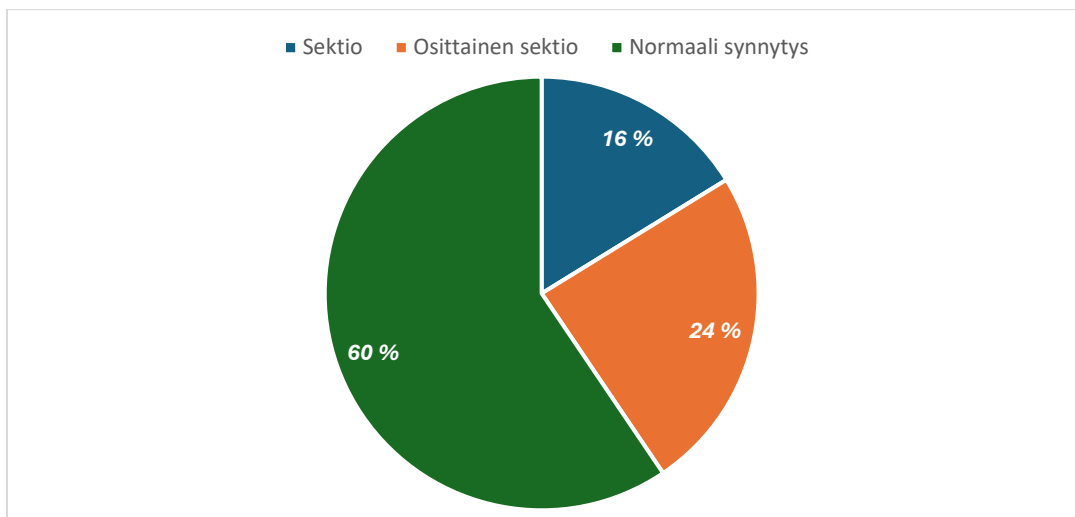
Lisääntymiskäyttäytymisessä ei terveys- ja käyttäytymiskyselyssä tai pentueseurantalomakkeissa ole noussut esiin merkittäviä ongelmia. Astutukset ovat sujuneet joko itsenäisesti tai hieman apua taruiten.

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisvaikeuksia ei ole merkittävässä määrin raportoitu ja kantoaika sujuu pääosin hyvin. Hankaluudet vaikuttavat liittyvän narttujen ruokahalussa tapahtuviin muutoksiin.

Synnytysongelmat

Jalostustoimikunnalle palautuneiden pentueseurantalomakkeiden perusteella nartuilla esiintyy synnytysongelmia ja sektioprosentti on melko korkea. Noin 40% jalostustoimikunnalle raportoiduista synnytyksistä on sektioita, joskin monilla useampia pentueita synnyttäneillä nartuilla osa pentueista on syntynyt luonnollisesta ja osa päätyntyn sektioon. Syitä sektioille ovat pentueseurantalomakkeiden mukaan polttoheikkous, ahdas lantio, pentujen virheasennot ja suuret pennut.

Kaavio 10. Pentueseurantalomakkeissa raportoidut welsh corgi pembroke pentueet (yht. 37 pentuetta)

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Welsh corgi pembrokella on yleensä erinomainen hoitovietti.

Pentukuolleisuus

Merkittävää, tavanomaisesta poikkeavaa pentukuolleisuutta ei ole raportoitu.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

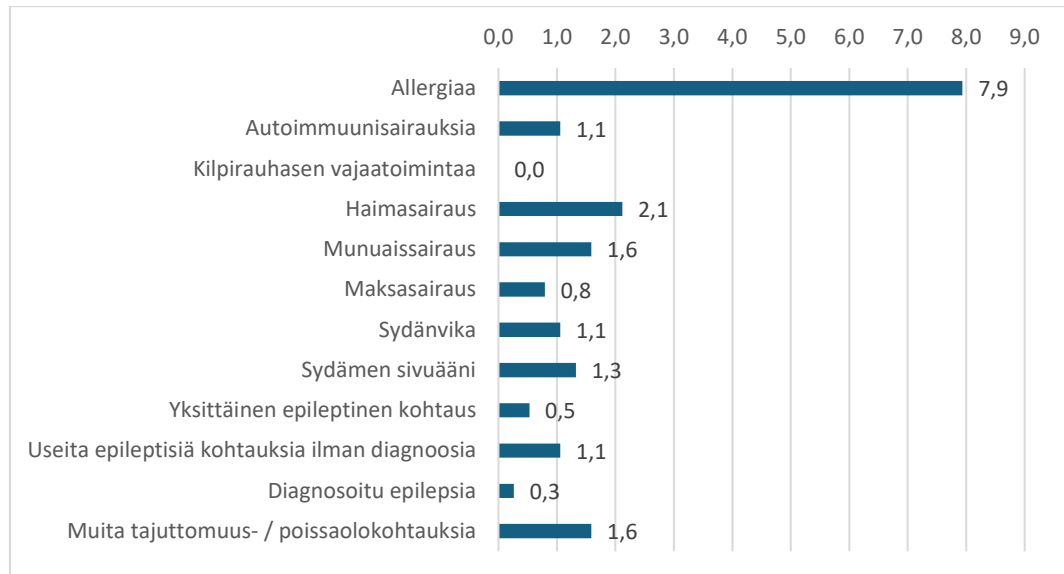
Pentueseurantalomakkeiden mukaan raportoituja yksittäisiä synnyttäisiä epämuodostumia ja vikoja ovat olleet:

- kitalakihalkiot
- purentaviat
- PDA
- silmäpuutos
- uimaripennut

Uimaripennulla (swimmer pup) tarkoitetaan pentua, joka ei hermoston epänormaalin kehityksen vuoksi kykene kannattelemaan painoaan ja kävelemään. Pennulla on litteä rinta ja sen raajat työntyvät sivuille. Lievissä tapauksissa tilanne voi korjaantua pennun kuntoutuksella, mutta vakavissa tapauksissa kyseessä on hengenvaarallinen tila, koska rintalastan painuminen vähentää keuhkojen kapasiteettia.

Kivesvikaisella uroksella toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet laskeutumatta kivespusseihin. Myös uros, jolla ei ole molemmat kivekset yhtä hyvin kehittyneet luokitellaan kivesvikaiseksi. Rotujärjestön pentueseurantalomakkeen perusteella kivesvikaisuutta esiintyy jonkin verran. Lisäksi pentueseurantalomakkeella on mainintoja pitkäkarvaisuudesta ja valkoisesta väristä ei toivotuissa paikoissa.

Yksittäiset terveystarkastuksessa raportoidut tapaukset

Kaavio 11. Welsh corgi pembrokeilla rotujärjestön tekemän terveystarkastus- ja käyttäytymiskyselyn perusteella esiintyneitä sairauksia (% vastaajista, yht. 378 vastausta).

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rodulle on tyypillistä, että kyynärvarret kaartuvat hieman mukaillen rintakehän muotoa. Kondrodystrofia altistaa näiden piirteiden liioitteluun, jolloin liian käyrät ja/tai ulkokierteiset eturaajat sekä liian jäykkä välikämmen (nk. pukinjalka / knuckling over) aiheuttavat niveliin huomattavaa rasitusta ja altistavat nivelvaurioille.

Korkeuttaan pidemmälle, matalaraajaiselle koiralle riittävän pitkä ja tilava rintakehä ja pitkä rintalasta antavat tukea selkärangalle ja ovat tärkeässä roolissa voimansiirrossa koiran takaosaan.

Rodulla ei esiinny rakenteellisia ongelmia, jotka vaikeuttaisivat luonnollista lisääntymistä.

Welsh corgi pembrokeilla esiintyvän töpöhäntäisyyden aiheuttaa T-box -geenimutaatio (Haworth ym. 2001, Indrebø ym. 2008), joka on samaperintäisenä (homotsygoottina) letaali ja voi aiheuttaa vakavia epämuodostumia ja elinkelvottomien pentujen syntymistä (Hytönen ym. 2009). Geenimutaation seurauksena hännän pituus voi vaihdella aivan töpöstä lähes normaalin hännän pituuteen. Rotujärjestö pyrkii jalostuksen ohjauksessaan säilyttämään kannassa luonnollisen töpöhäntäisyyden toisaalta rotumäärittelyn ohjaamana, mutta myös turvatakseen rodussa mahdollisimman laajan geenipohjan.

Suomen Kennelliitto ei rekisteröi kahden luonnontöpöhäntäisen koiran yhdistelmästä syntyviä pentuja. Päätös perustuu eläinsuojelulakiin.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Welsh corgi pembroken kondrodystrofinen rakenne altistaa selkävaivoille ja saattaa kasvuvaiheessa aiheuttaa ongelmia kyynär- ja varttinäluille. Rodussa esiintyy lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöitä. Kartoittaakseen mahdollisimman kattavasti rodun tilannetta, welsh corgi pembrokot liittyivät 1.1.2013 alkaen PEVISA-ohjelmaan, jossa edellytyksenä pentueen rekisteröinnille on astutushetkellä viralliset lonkka- ja INC-lausunnot (vuoteen 2021 asti ED-lausunto) ja voimassa oleva silmätarkastus. Silmätauteista erityisen tarkastelun alla ovat jalostuskäyttöön vaikuttavat kaihimuutokset, mutta suosituksissa on edellytetty kiinnitettävän huomiota myös RD- ja PPM-merkintöihin siten, ettei yhdistelmässä ole merkintää kyseisistä silmätauteista kummallakin vanhemmalla.

Rodulla on yleensä erinomaiset emäominaisuudet ja astutukset onnistuvat pääosin itsenäisesti tai vain hieman avustaen. Keisarinleikkausprosentti on kuitenkin melko korkea ja noin kolmasosa jalostustoimikunnalle raportoiduista synnytyksistä päättyy joko kokonaan tai osittain sektioon. Lukemaan vaikuttaa myös se, että osalla niistä nartuista, joilla on useampi synnytys, osa synnytyksistä tapahtuu luonnollisesti, osa päättyy sektioon.

Terveyskyselyn perusteella 72 uroksesta 10 uroksella oli kivespuutos. Prosentuaalinen osuus kyselyyn vastanneiden urosten osalta on 13,89 %.

Ongelmien mahdollisia syitä

Rodun parissa on kasvattajia, joiden rotutuntemus ja ymmärrys anatomian perusteista ennen kasvattamisen aloittamista on puutteellista. Jalostukseen käytetään koiria, joilla on selkeitä puutteita rotutyypissä.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Welsh corgi pembroke Ryhmä: 1 FCI:n numero: 38 Hyväksytty FCI: 31.8.2021 Suomen Kennelliitto: 18.11.2021 Alkuperämaa: Iso-Britannia	
	Käyttötarkoitus: Paimenkoira FCI:n luokitus: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat Käyttökoetulosta ei vaadita. (SKL rotumääritelmä) Alaryhmä 2 Karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) FCI:n rotumääritelmä
YLEISVAIKUTELMA:	Matalaraajainen, voimakas, vankkarakenteinen, valpas ja toimielias. Voimakas ja kestävä koira pienessä koossa.
TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:	Kuono-osan pituuden suhde kallo-osan pituuteen on 3: 5.
KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE:	Rohkea ja työskentelyyn soveltuva. Avoin ja ystävällinen, ei koskaan hermostunut eikä vihainen
PÄÄ:	Muodoltaan ja vaikutelmaltaan kettumainen. Ilme tarkkaavainen ja älykäs. Kallo: Melko leveä, tasainen korvien välistä. Otsapenger: Kohtuullinen. Kirsu: Musta Kuono: Hieman kapeneva Leuat/hampaat: Leuat vahvat. Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta ts. yläetuhampaat peittävät tiiviisti alaetuhampaat ja ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden. Silmät: Hyväasentoiset, pyöreät, keskikokoiset ja väriltään ruskeat, karvapeitteen väriin sointuvat. Korvat: Pystyt, keskikokoiset ja kärjestään hieman pyöristyneet. Kirsun kärjestä silmän kautta vedetty linja jatkuu korvan kärkeen tai lähelle sitä.
KAULA:	Melko pitkä.
RUNKO:	Keskipitkä ja ylhäältä katsottuna hieman kapeneva, lanne ei ole kovin lyhyt. Selkälinja: Vaakasuora. Rintakehä: Leveä ja syvä, ulottuu selvästi eturaajojen väliin. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet.

HÄNTÄ:	<p>Aikaisemmin tavallisesti tyvistetty.</p> <p>Typistämätön: Selkälinjan tasolle kiinnittynyt. Koiran ollessa valppaana tai liikkuesssa häntä on selkälinjan ylä- tai alapuolella. Rodulla esiintyy synnynnäistä töpöhäntää, joka voi olla minkä tahansa pituinen ja asennoitua selkälinjan ylä- tai alapuolella koiran ollessa valppaana tai liikkuesssa.</p>
RAAJAT:	<p>Eturaajat:</p> <p>Lavat: Viistot, 90°:n kulmassa olkavarteen nähden.</p> <p>Olkavarret: Kaartuvat rintakehän myötäisesti.</p> <p>Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.</p> <p>Kyynärvarret: Lyhyet ja mahdollisimman suorat. Luusto on vankka aina kääpäliin saakka.</p> <p>Etukäpälet: Soikeat; varpaat ovat vahvat, selvästi kaarevat ja tiiviisti yhdessä, keskimmäiset varpaat ovat hieman ulompia pitemmät. Päkiät ovat vahvat ja kaarevat, kynnet lyhyet.</p> <p>Takaraajat:</p> <p>Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat lyhyet, vahvat ja joustavat. Luusto on vankka aina kääpäliin saakka.</p> <p>Polvet: Hyvin kulmautuneet.</p> <p>Kintereet: Takaa katsottuna suorat.</p> <p>Takakäpälet: Kuten etukäpälet.</p>
LIIKKEET:	<p>Vapaat ja tehokkaat, eivät löysät eivätkä jäykät. Eturaajan askel on pitkä, ei liian korkea ja suhteessa takaraajan työntöön.</p>
KARVAPEITE:	<p>Karva: Keskipitkää ja suoraa, ei koskaan pehmeää, laineikasta eikä karkeaa; tiheä aluskarva.</p> <p>Väri: Yksivärinen punainen, soopeli, kellanruskea (fawn) tai musta punaruskein merkein (black & tan). Valkoisia merkkejä voi olla raajoissa, rinnassa ja niskassa, hieman valkoista päässä ja kuonossa sallitaan.</p>
KOKO JA PAINO:	<p>Säkäkorkeus: Noin 25–30 cm.</p> <p>Paino: Urokset 10–12 kg, nartut 9–11 kg.</p>
VIRHEET:	<p>Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.</p>
HYLKÄÄVÄT VIRHEET:	<p>Vihaisuus tai liiallinen arkuus.</p> <p>Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.</p>
HUOM.	<p>Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.</p>

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukko 24. Vuosina 2014–2023 näyttelyihin vähintään kerran osallistuneet welsh corgi pembroket ja näyttelykäyntien kokonaismäärät.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kaikki
Näyttelykäynnit yht.	1376	1315	1272	1494	1295	1351	307	816	1475	1472	12173
Koirat	389	315	321	338	327	333	157	231	331	315	1403
Vähintään kerran SA:lla palkitut koirat	198	192	196	191	190	198	83	129	193	200	849
SA%	50,9	61,0	61,1	56,5	58,1	59,5	52,9	55,8	58,3	63,5	60,5

Rodun koirien jalostustarkastukset

Welsh corgi pembrokella ei ole ollut omaa jalostustarkastusta. Suomen Kennelliiton jalostustarkastus on kuitenkin tarkoitus ottaa käyttöön lähivuosina, jotta tietoa seuraavaa jalostuksen tavoiteohjelmaa varten saataisiin jo kerättyä. Ulkomuodon jalostustarkastuksessa koiran rakenne arvioidaan yksityiskohtaisesti. Tarkastus pohjautuu rotumääritelmään, jalostuksen tavoiteohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin sekä rotukohtaisiin ohjeisiin.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Welsh corgi pembroken rakenne ja tyyppi mahdollistavat käytön myös sen alkuperäisessä työssä karjakoirana. Kasvattajien tulee kuitenkin koko ajan huomioida jalostusvalinnoissaan ja ulkomuototuomareiden arvostellessaan, että anatomia pysyy liioittelemattomana ja tasapainoisena, jotta koira voisi liikkua tehokkaasti ja kestävästi.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Welsh corgi pembroke on korkeuttaan pidempi koira. Jotta tällainen rakenne olisi mahdollisimman kestävä, pituuden tulee muodostua pitkästä rintakehästä ja tiiviistä lanneosasta. Rodussa esiintyy paljon lyhyitä rintakehiä ja rintalastoja ja turhan pitkiä lanneosia, jotka heikentävät koiran kestävyyttä.

Rodunomainen etuosa on tiivis. Kynärvarret ovat tiiviisti rintakehän myötäiset. Eturaajat ovat edestä katsottuna suorat. Olkavarren tulisi olla lähes yhtä pitkä viiston lavan kanssa. Rodussa esiintyy niukkoja etukulmauksia ja liian lyhyitä olkavarsia, jotka heikentävät etuosan kestävyyttä.

Vaikka welsh corgi pembroket ovat voimakkaita koiria, eivät ne saa vaikuttaa raskailta tai kömpelöiltä. Koiralla tulee olla selvä maavara. Se ei kuitenkaan saa vaikuttaa ilmavalta, sillä se on yleensä seurausta puutteellisesta rintakehän syvyydestä, ei niinkään raajojen pituudesta.

Corgit kehittyvät aikuisiksi hitaasti niin henkisesti kuin fyysisestikin. Nuorten koirien massakkuutta ja nopeasti valmiiksi kehittymistä ei tule ihannoida.

Ongelmien mahdollisia syitä

Kasvattajien rotutuntemus ja ymmärrys anatomian perusteista on puutteellista.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

1.1.2020 – 31.12.2024

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

1.1.2009 - 31.12.2012

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Kahden seuraavan sivun taulukossa on noin kaksikymmentä vuosina 2014–2023 eniten jälkeläisiä saanutta urosta ja narttua sekä yhteenveto niiden jälkeläisten saamista terveystuloksista.

Tarkastelujakson aikana syntyneistä jalostukseen oli käytetty yhteensä 168 urosta ja 372 narttua. Kahdenkymmenen käytetyimmän joukosta muotovalioita oli uroksista 12 ja nartuista 7.

Uroksen / nartun nimen perässä ovat sen omat viralliset tutkimustulokset seuraavassa järjestyksessä: lonkat / kyynärnivelet / silmät. Silmätarkastuslausunto on merkinnällä T, mikäli siinä ei ole ollut huomauttamista ja merkinnällä H, mikäli siinä on ollut huomauttamista. Mikäli terveystutkimusta ei ole, merkintä on ko. välissä viivat (--). Viimeisenä tiedoissa on näyttelytulos (valionarvo tai korkein näyttelypalkinto) ja mahdollisen tuontikoiran kotimaa. Valitettavasti selkälausunnot eivät vielä nouse Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän raportteihin.

Taulukkoon merkitty lonkkanivelindeksi (ja arvosteluvarmuus) on ajalta tammikuu 2024. Taulukon tiedot on haettu päiväyksellä 4.1.2024.

Taulukko 25. Vuosina 2014–2023 eniten jalostukseen käytetyt welsch corgi pembroke urokset (Lonkkaindeksi tammikuun 2024 laskennan mukaisena)

#	Uros	Synt. vuosi	Lonkka indeksi	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Lonkat						Silmät	
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Tutkittu %	A %	B %	C %	D %	E %	Tutkittu %	Terve %
1	MISTYCOR OPEN HEART FOR LOVE CC/00/T/SA (RUS)	2014	87 (81%)	15	71	10	48	31 %	0 %	5 %	36 %	11 %	9 %	18 %	92 %
2	MAXBOARD MY STAR BB/00/T/- (RUS)	2017	95 (81%)	14	66	8	30	39 %	0 %	12 %	42 %	35 %	12 %	23 %	80 %
3	ANNLINE'S IN DRESSED IN BLACK VELVET BB/00/T/MVA	2016	103 (86%)	11	64	17	91	59 %	3 %	18 %	42 %	18 %	18 %	34 %	50 %
4	TRIAD PANORAMIC CC/00/H/MVA (USA)	2013	101 (86%)	13	60	36	182	62 %	5 %	13 %	45 %	29 %	8 %	49 %	77 %
5	PROMISEHILL NO GREATER KISS BB/00/T/MVA	2010	107 (87%)	11	58	34	131	52 %	18 %	18 %	44 %	13 %	8 %	32 %	88 %
6	TRAID DRESSED FOR SUCCESS BB/00/T/MVA (USA)	2015	109 (84%)	11	52	37	192	46 %	4 %	17 %	46 %	33 %	0 %	31 %	81 %
7	LEJREGÅRDS MY ROYAL DIAMOND FOREVER BC/00/T/MVA (DEN)	2020	107 (69%)	12	52	0	0	8 %	0 %	50 %	25 %	25 %	0 %	4 %	0 %
8	MISTYCOR CUSTOM MADE AT BERYLLOS BB/00/T/MVA (RUS)	2014	108 (81%)	9	49	12	60	41 %	0 %	40 %	35 %	25 %	0 %	33 %	75 %
9	ANDVOL HELLY BERRY CC/00/T/MVA (RUS)	2017	93 (79%)	10	48	9	38	44 %	5 %	14 %	33 %	33 %	14 %	25 %	75 %
10	CLOUDMOORE HUBBA-N-BUBBA CC/00/T/MVA	2015	92 (81%)	9	48	8	42	40 %	0 %	5 %	42 %	42 %	11 %	27 %	85 %
11	CAAMORA SHAMQUIN I HAVE A DREAM FOR ANNLINE CB/00/T/MVA (USA)	2013	93 (83%)	9	47	19	89	53 %	0 %	4 %	52 %	36 %	8 %	40 %	84 %
12	BERYLLOS BLACK CHARMER AA/00/T/VA-SERT	2012	101 (85%)	13	44	16	78	57 %	3 %	7 %	48 %	38 %	3 %	37 %	74 %
13	ALENCLOUD QUARRY CC/00/H/- (ARG)	2017	94 (79%)	9	44	5	39	57 %	0 %	8 %	40 %	40 %	12 %	23 %	80 %
14	ANNLINE'S LET ME CATCH A DREAM CB/00/T/MVA	2017	103 (79%)	9	41	0	0	32 %	0 %	31 %	31 %	38 %	0 %	15 %	85 %
15	PIRTEK JAZZ GYDA GALON FAWR CC/00/T/SA	2015	92 (79%)	7	40	6	26	40 %	0 %	6 %	25 %	62 %	6 %	30 %	83 %
16	LISJA STAJA SPECIAL EDITION DD/00/T/JMVA (RUS)	2018	84 (77%)	9	39	1	5	44 %	0 %	12 %	41 %	18 %	29 %	15 %	83 %
17	ROYAL STYLE TELMAN HAUS CC/00/T/MVA (UA)	2017	88 (79%)	12	38	6	23	42 %	0 %	12 %	31 %	50 %	6 %	37 %	86 %
18	ANNLINE'S SPIRIT IN THE DANCE DD/00/T/MVA	2012	78 (82%)	7	36	7	44	40 %	0 %	0 %	44 %	44 %	12 %	30 %	83 %
19	LUBOSZ LISIURA DD/00/T/SA (PL)	2018	91 (72%)	5	33	3	17	33 %	9 %	9 %	36 %	36 %	9 %	15 %	100 %
20	KÄRPPÄLEHDON MR FUSSPOT AA/00/T/SERT	2017	128 (77%)	9	30	2	6	30 %	11 %	33 %	56 %	0 %	0 %	27 %	62 %

Taulukko 26. Vuosina 2014-2023 eniten jalostukseen käytetyt welsh corgi pembroke nartut (Lonkkaindeksi tammikuun 2024 laskennan mukaisena)

#	Narttu	S.vuosi	Lonkka indeksi	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Lonkat						Silmät	
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Tutkittu %	A %	B %	C %	D %	E %	Tutkittu %	Terve %
1	NADEZHNY STRAZH VASILISA DD/00/T/- (RUS)	2014	77 (76%)	5	30	6	21	43 %	0 %	0 %	31 %	31 %	38 %	13 %	75 %
2	CROWNWISH BEAUTIFUL ROSE BB/00/H/MVA	2015	110 (79 %)	4	27	5	25	59 %	0 %	31 %	44 %	25 %	0 %	37 %	80 %
3	GINGAKEI WALJAN DC/00/T/EH	2020	92 (68%)	3	25	0	0	14 %	0 %	0 %	0 %	50 %	50 %	0 %	0 %
4	CLOUDMOORE WHAT THE FOX SAY DD/00/T/SERT	2014	97 (78%)	3	25	10	68	60 %	0 %	20 %	60 %	20 %	0 %	32 %	75 %
5	MURMUR FLORENTINA CC/00/T/MVA	2018	102 (75%)	3	23	1	7	59 %	10 %	20 %	60 %	10 %	0 %	22 %	40 %
6	FRENDLAIN'S BIA BLANKA CC/00/T/VA-SERT	2016	102 (76%)	3	22	2	14	45 %	0 %	0 %	80 %	20 %	0 %	32 %	29 %
7	CLOUDMOORE O' DEAR O' DEAR CC/00/T/-	2017	99 (77%)	3	22	3	15	59 %	0 %	8 %	69 %	23 %	0 %	50 %	82 %
8	FATIKON COLLABORATOR BB/00/H/-	2011	106 (76%)	3	22	4	27	41 %	0 %	22 %	44 %	33 %	0 %	23 %	100 %
9	LITTLE SNOW PRINCESS DES SALINES DE GOUPIL CC/00/T/EH (FRA)	2015	92 (73%)	4	22	1	4	55 %	0 %	8 %	33 %	42 %	17 %	32 %	71 %
10	CLOUDMOORE APPLE OF MY EYE CC/00/T/MVA	2014	98 (76%)	3	21	5	33	33 %	0 %	14 %	71 %	14 %	0 %	24 %	100 %
11	CLOUDMOORE HOTGOSSIP DOTCOM CB/00/T/VA-SERT	2017	106 (76%)	3	20	8	30	77 %	0 %	30 %	30 %	40 %	0 %	35 %	86 %
12	CLOUDMOORE CHILIPEPPER BB/00/H/SERT	2018	107 (77%)	3	20	1	4	45 %	0 %	33 %	67 %	0 %	0 %	20 %	100 %
13	REGION'S HOLD ME BREEZY CC/00/T/VA-SERT	2018	92 (73%)	2	19	0	0	42 %	0 %	0 %	62 %	25 %	12 %	16 %	33 %
14	CLOUDMOORE ONCE UPON A TIME CC/00/T/MVA	2015	96 (76%)	3	18	4	13	44 %	0 %	25 %	25 %	50 %	0 %	28 %	80 %
15	CLOUDMOORE BE MY LOVER CC/00/T/MVA	2012	91 (80%)	4	18	23	128	72 %	0 %	8 %	54 %	31 %	8 %	56 %	70 %
16	SUONSYRJÄN NEED YOU MY LOVE CC/11/T/-	2018	110 (69%)	4	18	1	1	29 %	25 %	25 %	25 %	25 %	0 %	17 %	67 %
17	INGERMANLANDIJA KASSANDRA BB/00/T/- (RUS)	2016	114 (66%)	4	18	0	0	22 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	11 %	50 %
18	SUONSYRJÄN GOTTA BE GOOD AA/00/H/ERI	2013	113 (76%)	3	18	6	29	44 %	0 %	38 %	62 %	0 %	0 %	39 %	100 %
19	DRAGONJOY STRAWBERRY MOON CC/00/T/MVA (ITA)	2015	104 (70%)	3	17	1	3	41 %	0 %	0 %	57 %	29 %	14 %	24 %	75 %
20	ANLINE'S GEM OF DESIGN CB/00/T/VA-SERT	2015	108 (76%)	2	16	7	46	38 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	31 %	100 %
20	HAYWIRE'S WORTH EVERY PENNY CC/01/H/MVA	2016	101 (70%)	2	16	1	6	31 %	0 %	40 %	60 %	0 %	0 %	31 %	80 %
20	HELAKETUN FREE SPIRIT CC/00/H/EH	2017	112 (74%)	2	16	2	8	56 %	11 %	11 %	56 %	11 %	11 %	19 %	100 %

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Rotutietouden lisääminen	Yhdistyksestä annetaan myös rotuneuvontaa sitä haluaville. Suomen Welsh Corgi Seura ry ylläpitää nk. pentulistaa, joka on avoin kaikille jäsenten kasvattamille pentueille.	Toteutunut Rotuneuvonnan ja pentulistan ylläpidon lisäksi rotujärjestö on järjestänyt nk. Corgi ABC-webinaareja ja osallistunut mm. Koiramessujen rotutorille.
Terveys- ja luonnetulosten määrän lisääminen	Koiranomistajia kannustetaan osallistumaan koiriensa kanssa erilaisiin luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin sekä terveystarkastuksiin.	Toteutunut terveystulosten osalta ja tutkimusten määrä on lisääntynyt. Terveysaiheisia artikkeleja on julkaistu jokaisessa Corgiset-lehdessä. Luonnetta kuvaavien tuloksien osalta ei ole toteutunut. Covid-pandemia ja testausmahdollisuuksien väheneminen ovat vaikuttaneet tulosten määrään.
Terveys- ja käyttäytymiskyselyjen vastausmäärien lisääminen	Sähköisenä rotujärjestön internetsivuilla olevaa terveys- ja käyttäytymiskyselyä nostetaan vuosittain esille ja sen tuloksista tehdään tarvittaessa yhteenvetoja ja analyysyjä, joiden antama informaatio jalkautetaan jäsenistölle.	Toteutunut Perinteisen terveys- ja käyttäytymiskyselyn lisäksi on tehty kohdennettumpia pikakyselyjä mm. eturaajojen ontumisesta ja sarveiskalvohaavaumista. Kyselyistä on julkaistu yhteenvetoja Corgiset-lehdessä.
Pentueseurantalomakkeen sähköistäminen	Pentueseurantalomakkeen sähköistämällä toivotaan enemmän tietoa syntyneistä pentueista ja synnytyksien kulusta.	Toteutunut kaavakkeen valmistumisen osalta. Vastausmäärä vielä melko alhainen.
Seuran toimihenkilöiden koulutus	Osallistumiset mm. KoiraExpoon, jalostusneuvojen kursseille jne. tarpeen mukaan.	Toteutunut.
Rodun ulkomuodon seuranta	Erikoisnäyttelyn järjestäminen vuosittain.	Toteutunut vuosittain.
Annetaan kasvattajille neuvontaa ja ohjausta.	Kasvattajapäivät 2020, 2022 ja 2024 Jalostussuosituksista tiedotetaan Corgiset-lehdessä	Toteutunut. Kasvattajapäivät on järjestetty vuosina 2022 ja 2024. Covidin vuoksi 2020 kasvattajapäiviä ei järjestetty. Kasvattajille on pidetty webinaareja eri aiheista. Corgiset-lehdessä on julkaistu kasvattajille kohdennettuja artikkeleja. Vuosi 2022 oli Corgiseurassa kasvattajien teemavuosi.
Verkostoituminen ja tiedon välitys kansainvälisesti.	Pidetään yhteyttä muihin rotujärjestöihin niin Pohjoismaissa kuin muuallakin maailmassa.	Toteutunut.
Ulkomuototuomarien kouluttaminen	Ulkomuototuomarien erikoiskoulutus ja arvostelukoetilaisuuksien järjestäminen	Toteutunut. Erikoiskoulutukset ja arvostelukokeet on järjestetty aikataulujen mukaisesti. Lisäksi ulkomuototuomareille pidettiin täydennyskoulutuswebinaari. Koulutusmateriaali uudistettu.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Kymmenen viime vuoden aikana pembrokeista keskimäärin 92 % uroksista ja 77 % nartuista jäivät jalostuksen ulkopuolelle.

Taulukko 27. Jalostuksen ulkopuolelle jääneet urokset ja nartut per sukupolvi (4 vuotta).

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
urokset	97 %	95 %	93 %	92 %	91 %	90 %	91 %	90 %	89 %	90 %
nartut	93 %	87 %	80 %	76 %	73 %	71 %	72 %	72 %	73 %	74 %

Jalostussuosittelujen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostuksen tavoiteohjelmassa vuosille 2020–2024 annettiin suosituksia, jotka pääosin ovat toteutuneet.

Suositus JTO 2019-2024	Toteutuminen
Uroksen elinikäinen jälkeläismäärä vuosien 2015–2018 rekisteröintien perusteella laskettuna 35	Toteutunut osittain. Joitain yksittäisten uroksien liikakäyttöä, mutta muilta osin uusiakin uroksia jalostuskäyttöön löytynyt.
Uusintayhdistelmät eivät ole toivottavia	Uusintayhdistelmiä valitettavan paljon, joten näiltä osin suositus ei toteutunut.
Yhdistelmän sukusiitosasteen ei tulisi olla 5 sukupolvessa yli 6,25	Vuosina 2020–2023 suosituksen 6,25 ylitti 3,8 % aikavälin pentueista (9 pentuetta).
Suositus hyödyntää muita saatavilla olevia terveystutkimuksia kuten virallisia selkävauksia ja polvilausuntoja	Toteutunut enenevässä määrin selkälausuntojen osalta

Osa näistä aiemman jalostuksen tavoiteohjelman suosituksista on otettu mukaan 1.1.2025 alkaneeseen PEVISA-ohjelmaan. Uusintayhdistelmien suuren määrän vuoksi ne ovat jatkossa ilman erillistä poikkeuslupaa kielletty. Virallisten selkälausuntojen osalta siirrytään suosituksen sijasta pakollisiin laajoihin selkäkuviin, joka osaltaan nostaa jalostukseen käytettyjen koirien alaikärajaa 24 kuukauteen. Yli 8-vuotiaille, selkäkuvaamattomille, selästään oireilemattomille uroksille rotujärjestö voi myöntää puollon jalostuskäytön poikkeusluvalla.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Rodun jalostuspohja tulisi pitää mahdollisimman laajana suosimalla mahdollisimman monipuolisesti erisukuisten koirien jalostuskäyttöä ja välttämällä yksittäisten koirien liian runsasta jalostuskäyttöä. Myös rodun sukusiitosasteen mahdollista nousua tulee välttää. Uusien jalostusyksilöiden löytyminen nk. kotikoirista olisi suotavaa, joten kasvattajia suositellaan kannustamaan kasvattejaan PEVISA-ohjelman vaatimusten mukaisiin terveystarkastuksiin.

Käyttäytyminen ja luonne

Welsh corgi pembroke on aktiivinen ja sitkeä koirarotu, jonka alkuperäinen käyttötarkoitus oli toimia karjan kuljettajana ja maatilan yleiskoirana. Nykyään rodun pääasiallinen käyttötarkoitus on toimia seura- ja harrastekoirana. Tämä johtaa luonnollisesti karskin karjakoiraaluonteen seurakoiramaistumiseen, eikä se aina ole nyky-yhteiskunnassa negatiivinen asia. Rohkeuden ja toimintakyvyn kustannuksella tätä luonnesärmien pehmenemistä ei tulisi kuitenkaan tehdä. Arkuus ja hermostuneisuus eivät saa rodussa lisääntyä.

Käyttöominaisuudet

Alkuperäiskäytössään welsh corgi pembroket kuljettivat karjaa pitkiäkin matkoja Walesin vaikeakulkuisissa maastoissa. Tämä edellytti ketteryyttä ja kestävyyttä, joka tarkoitti luonteen perikiantamattomuuden lisäksi anatomista tasapainoa ja hyvää yleisterveyttä. Näiden tulisi olla nykypäivänakin ohjenuorana rodun jalostuksessa, jotta rotu pysyisi pitkäikäisenä jatkossakin.

Terveys ja lisääntyminen

Welsh corgi pembroket tulee säilyttää pitkäikäisinä, perusterveinä koirina ilman vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia. Rodulle ominainen kondrodystrofia tuo mukanaan terveysriskejä, jotka kohdistuvat erityisesti kyynär- ja varttinäluihin ja selän kestävyteen. Jalostukseen tulee käyttää vain näiltä osin oireilemattomia koiria.

Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan (kohta 5). Korkeahkoon keisarinelikkausten määrään tulee kiinnittää huomiota. Welsh corgi pembrokella on erinomaiset emonvaistot, joiden säilyttämistä tulee vaalia.

Ulkomuoto

Ulkomuodon osalta jalostuksen tavoitteena on tasapainoinen, alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa soveltuva kestävä ja liikunnallinen koira. Rodulle tyyppilliseen matalaraajaisuuteen liittyy piirteitä, joiden liioittelu voi aiheuttaa koiralle terveysongelmia ja -riskejä. Näitä ovat liioitellun käyrät eturaajat ja virheet rintakehän, rintalastan ja lanneosan pituuksissa ja niiden välisissä mittasuhteissa. Näitä tulisi jalostuksellisin keinoin pyrkiä vähentämään.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Suomen Kennelliiton uusi yleinen jalostusstrategia tuli voimaan vuoden 2024 alusta. Se sisältää tavoitteita ja toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen mukaan esimerkiksi terveystutkimustulosten asteikon huonoin tulos sulkee koiran jalostuksen ulkopuolelle ja lähisukulaisyhdistelmät on asetettu rekisteröintikieltoon eli tiukka sukusiitos on kielletty kokonaan. Yleinen jalostusstrategia ja sen toimenpiteet sitovat kaikkia Kennelliiton jäseniä ja sen toiminnassa mukana olevia.

Rotukohtainen PEVISA-ohjelma ja rotujärjestön suositukset määrittelevät yhdessä jalostukseen käytettävien koirien ominaisuuksia. 1.1.2013 voimaan astunut PEVISA-ohjelma lisäsi huomattavasti welsh corgi pembroken

luustokuvausaktiivisuutta. Yksi PEVISA-ohjelman käyttöönnoton tarkoituksista oli saada kattavasti tietoa jalostuskoirien luustotilanteesta. Vuoden 2020 alusta voimaan tulleen PEVISA-ohjelman mukaan pentujen vanhemmista tuli astutushetkellä olla lonkkakuvaus- ja kyynärkuvauslausunto tai kyynärnivelen inkongruenssiläusunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Tässä yhteydessä myös D-lonkkaisten jalostuskäyttöä rajattiin niin, että sille saa käyttää vain A-, B- tai C-lonkkaista parituskumppania. Uusimmassa 1.1.2025 voimaan tulleessa PEVISA-ohjelmassa koiran omien kuvaustulosten lisäksi otettiin lonkkien osalta vaihtoehtoisena tapana myös indeksien hyödyntäminen ja laajat selkäkuvat tulivat pakollisiksi.

Virallisten selkäläusuntojen osalta IDD3 suositellaan yhdistettävän vain IDD0 tai IDD1 tuloksen saaneen koiran kanssa. Kyynärnivelläusuntojen osalta INC2 suositellaan yhdistettävän vain INC0 tai INC1 tuloksen saaneen kanssa.

Suomen Kennelliiton hallituksen kokouksessaan 7/08 tekemän päätöksen mukaan kahden töpöhäntäisen koiran parittaminen keskenään on kielletty.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Jotta tehollinen populaatiokoko pysyisi mahdollisimman laajana, Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunta suositaa, että jalostukseen käytettävien uroksien elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 3 % neljän viimeisen vuoden rekisteröintimääristä. Tämä tarkoittaa nykyisillä rekisteröintimäärillä 35 jälkeläistä (vuodet 2020–2023).

Uusintayhdistelmät eivät ole PEVISA-ohjelman mukaisesti mahdollisia kuin rotujärjestön poikkeusluvalla.

Yksittäisten yhdistelmien sukusiitosasteen ei tulisi olla viidellä polvella laskettuna yli 6,25 %.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

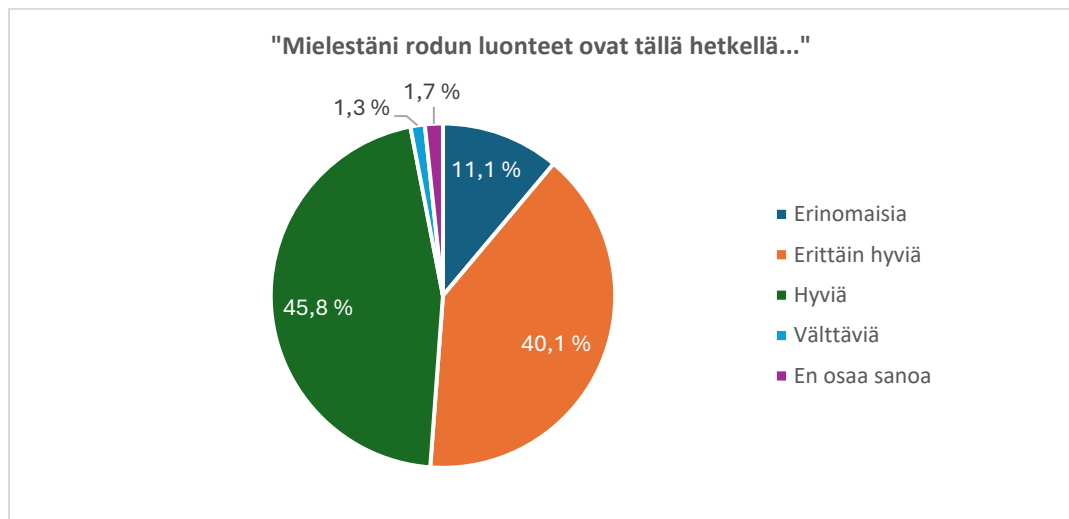
Tavoite	Toimenpide
Rotutietous lisääntyy	Rotujärjestön teemavuodet Laadukas jäsenlehti neljännesvuosittain Webinaarit ja asiantuntijaluennot Osallistuminen messutapahtumiin (esim. Koiramessut) Jäsenmäärä pysyy ennallaan tai kasvaa
Tietoisuus jalostuksen tavoiteohjelman sisällöstä lisääntyy	Kasvattajapäivät 2026 ja 2028 Webinaarit
Jalostuspohjan tunnusluvut paranevat	Uusintayhdistelmäkielto PEVISA-ohjelmassa Sukusiitosaste ei kasva
Terveystietojen kerääminen ja hyödyntäminen	Terveystietopankki avataan Kohdennetut terveystietokyselyt Virallisten terveystutkimustulosten lisääntyminen uuden PEVISA-ohjelman myötä
Ulkomuodon seuraaminen	Vuosittaiset erikoisnäyttelyt Ulkomuodon jalostustarkastusten aloittaminen vuoteen 2026 mennessä Ulkomuototuomari- ja täydennyskoulutukset
Luonne ja käyttäytyminen	Käyttäytymisen jalostustarkastuksien käyttöönotto <ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan corginomistajia osallistumaan käyttäytymisen jalostustarkastuksiin Luodaan rodulle ihanneprofiili Tuetaan osallistumista toimitsijakoulutuksiin Järjestetään omia käyttäytymisen jalostustarkastuksia
Käyttöominaisuudet	Järjestetään paimennustaipumustestauksia ja paimennuskoulutuksia Tuodaan esille corgeille sopivaa harrastustoimintaa

	Järjestetään vuosittaiset mestaruuskilpailut yleisimmissä harrastuslajeissa.
Kansainvälinen yhteistyö	Ollaan aktiivisia yhteydenpidossa muihin corgien rotujärjestöihin

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

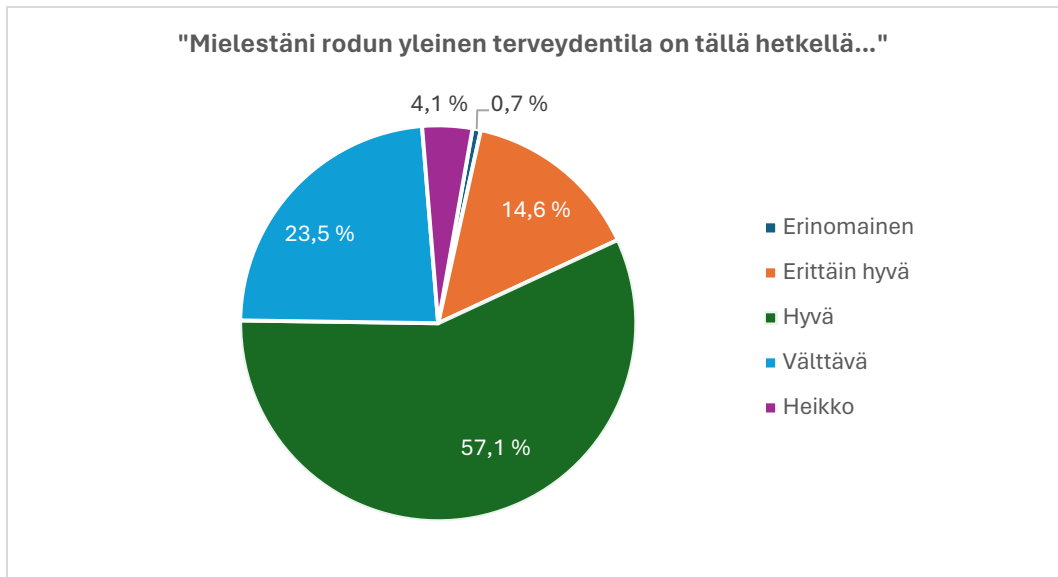
Rotujärjestön terveys- ja käyttäytymiskyselyssä vastaajille on annettu mahdollisuus ottaa kantaa heidän mielestään rodussa esiintyviin heikkouksiin ja vahvuuksiin.

Kaavio 12. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat pohtivat myös rodun luonneasioita.

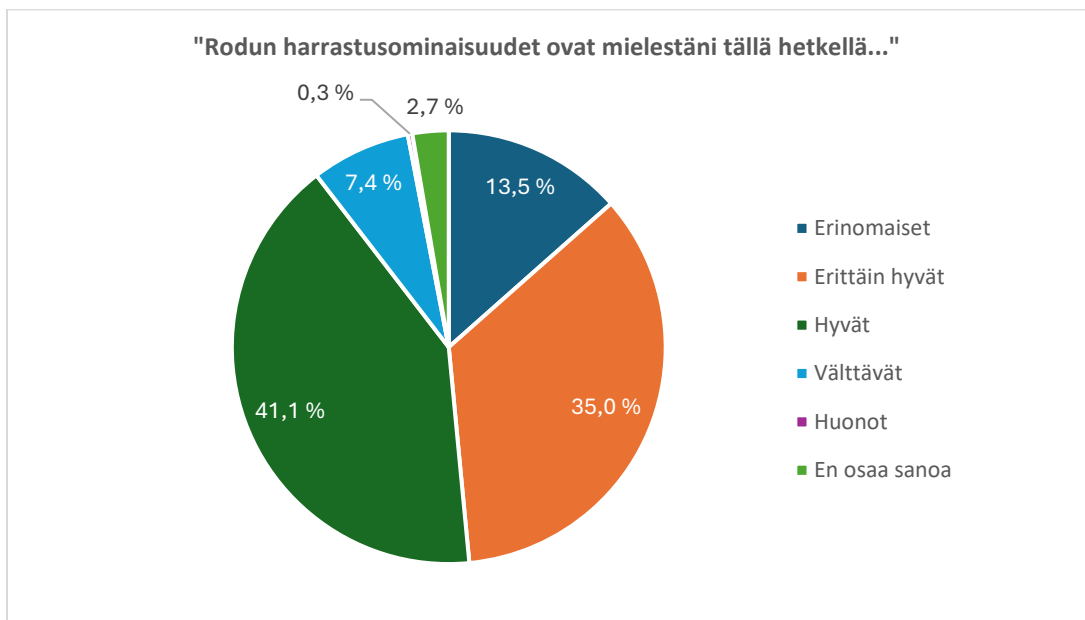
Vastaajat pitivät rotua nopeasti oppivana, helposti sopeutuvana ja monipuolisena koirana. Vahvuuksiksi nostettiin pieni koko, ystävällisyys, innokkuus ja älykkyyt. Valtaosa koki luonteen olevan rodun suurin vahvuus. Suurimpana heikkoutena pidettiin luusto- ja nivelsairauksia muutoin perusterveessä rodussa. Lisäksi haukkuherkkyys, synnytysvaikeudet sekä etuosan rakenneongelmat ja niiden aiheuttamat etujalkojen kynsien kulumiset mainittiin heikkouksiksi.

Rotujärjestön tavoitteena on, että Corgiset-jäsenlehdessä julkaistavat artikkelit ja kasvattajapäivien luonneaiheiset luennot lisäävät rodunharrastajien tietoisuutta luonneasioista ja termistöä sekä kannustavat osallistumaan erilaisiin luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin ja kokeisiin.

Kaavio 13. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat ottivat myös kantaa rodun yleiseen terveydentilaan.

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä annetuissa vastauksissa osa vastaajista koki etuosan rakenteelliset ongelmat lopulta suuremmaksi huolenaiheeksi kuin lonkka- ja selkäongelmat. Erityisesti raskas etuosan rakenne ja etujalkojen liiallinen lyhyys olivat pohdittuja syitä etujalkojen kynsien kulumiselle.

Kaavio 14. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat ottivat kantaa myös welsh corgi pembroken harrastusominaisuuksiin.

Nelikenttäanalyysi

Vahvuudet

Rotu

- Monipuolisesti nyky-yhteiskuntaan soveltuva niin kooltaan, luonteeltaan kuin nykyisiltä käyttöominaisuuksiltaan seura- ja harrastekoirana.
- Soveltuu monenlaisille ihmisille erilaisiin ympäristöihin. Sopeutumiskykyinen, älykäs ja suuri halu tehdä yhteistyötä ihmisen kanssa.
- Karvapeitteeltään helppohoitoinen ja säänkestävä.

Heikkoudet

Rotu

- Mielikuva rodusta ja sen terveydentilasta etenkin rotua tuntemattomilla kovin huono.
- Epävarmat luonteet ja resurssiagressiivisuus.
- Ääniherkkyys.

Terveydentila

- Kondrodystrofian vaikutukset luustoon (selkä ja eturaajat) ja niveliin.

<p><u>Terveydentila</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Perusterveys, ei yleistyneitä vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia. • Pitkäikäisyys. <p><u>Lisääntyminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinomaiset emo-ominaisuudet. <p><u>Jalostuspohja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suomessa ei nk. matador-jalostusta. • Jalostusmateriaalia tuotu ulkomailta ja saatavissa sieltä lisääkin. <p><u>Rotujärjestö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadukas jäsenjulkaisu ja aktiiviset sosiaalisen median viestintäkeinot käytössä. • Aktiiviset alaosastot Itä-Suomessa, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa ja Pohjois-Suomessa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Julkisen terveystietorekisterin puutteessa tieto sairauksista jää helposti vain omistajien ja kasvattajien tietoon ”hiljaiseksi tiedoksi”. • Puutteet anatomisessa tasapainossa ja rintalastan pituudessa ovat riskitekijöitä myös terveydelle. <p><u>Lisääntyminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Synnytysvaikeudet, sektioiden yleisyys. <p><u>Jalostuspohja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Merkittävä osa koirista jää nk. kotikoirina terveystarkastamatta ja jalostusmateriaalin ulkopuolelle. <p><u>Rotujärjestö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallisen yhdistyksen on toisinaan vaikeaa olla lähellä kaikkia jäseniä.
<p>Uhat</p> <p><u>Rotu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodun suosion voimakas kasvu tuo mukanaan riskin määrän lisäämiseen laadun kustannuksella ja äärimmilleen vietyinä jopa pentutehtailuun. Tällä on vaikutuksia mm. rodun luonne- ja terveysominaisuuksiin sekä rotutietouteen. • Suosion kasvu voi lisätä kodinvaihtajien määrää. • Eläinten hyvinvointilain säännökset tuovat mukanaan niin voimakkaita rajoitustoimenpiteitä jalostuksen näkökulmasta, että kondrodystrofisen rodun kasvattaminen vaikeutuu merkittävästi. <p><u>Terveydentila</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodulle ominaiset anatomiset piirteet voivat tuoda mukanaan liioittelua (esim. mataluus, rungon pituus). • Luusto-ongelmien lisääntyminen. <p><u>Lisääntyminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Synnytysvaikeudet. <p><u>Jalostuspohja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geenipohjan kapeneminen. • Yksittäisten uroksien liikakäyttö. • Uusintayhdistelmät. <p><u>Rotujärjestö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rotujärjestön toiminta koetaan kaukaiseksi. Perinteinen yhdistystoiminta ei enää kiinnosta. 	<p>Mahdollisuudet</p> <p><u>Rotu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodun suosioon vastaaminen rotutietouden jakamisella. • Rodun harrastus- ja luonneominaisuuksien tuominen monipuolisesti esille. <p><u>Terveydentila</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Terveystutkimustulosten lisääminen myös nk. kotikoirien osalta. • Geenitestausmahdollisuuksien lisääntyminen. • Terveystulosten hyödyntäminen jalostusvalinnoissa. <p><u>Lisääntyminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Luonnollisesti synnyttävien narttujen arvostus. <p><u>Jalostuspohja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvattajien välisen yhteistyön lisääntyminen. • Uusien sukulinjojen tuominen maailmalta. <p><u>Rotujärjestö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rotujärjestötoiminnan merkityksen kasvattaminen muuttamalla toimintatapoja nykyaikaa vastaaviksi hyödyntäen esimerkiksi sosiaalisen median keinoja. Yhdistys jalkautuu näin jokaisen corginomistajan lähelle. Yhdistystoiminta koetaan tärkeäksi ja jäsenmäärä kasvaa. • Alaosastotoiminnan alueellisen kattavuus.

Varautuminen ongelmiin

Ongelma	Merkitsee	Varautuminen
Rakenne	Rakenteen puutteet ja ylilyönnit (kulmausten epätasapaino, massiivisuus/keveys). Sopimattomuus harrastekäyttöön.	Lisätään kasvattajien ja omistajien rotutuntemusta. Ulkomuototuomareiden jatkuva koulutus ja toiminnan seuranta.
Jalostuspohjan kaventuminen	Sukusiitosasteen kohoaminen, jolloin perinnölliset- ja autoimmuunisairaudet lisääntyvät. Tuontikoirien samansukuisuus.	Sukutaulujen kriittinen tarkastelu. Pyritään käyttämään erilinjaisia koiria jalostuksessa. Yhteistyö kasvattajien välillä.
Luonne	Luonnetta ei huomioida jalostusvalinnoissa. Tietoisuus rodun luonteen käyttöominaisuuksista heikkenee urbanisoinnin mukana.	Pyritään lisäämään omistajien ja kasvattajien tuntemusta luonneasioissa. Virallisen käyttäytymisen jalostustarkastusten aloitus. Näyttely- ja koearvostelujen seuranta (luonteiden osalta).
Lisääntyminen	Astutus- ja synnytyso ongelmia pidetään normaalina rodussa.	Käytetään jalostukseen koiria, jotka astuvat ja synnyttävät luonnollisesti.
Koiramäärän kasvu	Rodun suosio vaikuttaa määrään ja laatuun, pentukysyntä ohjaa jalostusta. Ei-SKL rekisteröityjen pentujen lisääntyminen.	Urosten omistajien valistaminen vastuusta. Kasvattajien sitouttaminen jalostusentavoiteohjelmaan.
Kasvattajien ja aktiiviharrastajien vähentyminen	Yhdistystyö katsotaan rasitteeksi ja uusia aktiiveja henkilöitä on vaikea löytää. Kasvattajat kokevat byrokratian liian raskaaksi.	Pidetään rotuyhdistyksen toiminta aktiivisena ja kaikille avoimena. Kasvattajien opastus ja koulutus.
Yhteistyö kansainvälisesti	Kulttuurierojen aiheuttamat ongelmat jalostusmateriaalin tuonnissa ja viennissä.	Lisätään yhteistyötä erimaiden rotuyhdistysten hallitusten ja jalostustoimikuntien kesken.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Tehtävä tai projekti	Tavoiteaikataulu
Jalostuksen tavoiteohjelman tunnuslukujen seuranta ja päivitys	Vuosittain
Terveystietopankki	tiedottaminen olemassaolosta jatkuvaa valikoituja raportteja vuosittain Corgiset-lehdessä
Pentuseurantalomakkeet	tiedottaminen olemassaolosta jatkuvaa kasvattajien muistuttaminen vuosittain yhteenvetoraportit 2025, 2027, 2029
Luonneprofiilin laadinta	2025
Käyttämisen jalostustarkastusten käyttöönotto	2026
Ensimmäisten tulosten analysointi	2028
Ulkomuodon jalostustarkastusten lomakkeiston laadinta	2026
Ulkomuodon jalostustarkastuksien käynnistäminen	2027 mennessä
Ensimmäisten tulosten analysointi	2029

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunta analysoi rodusta kertyvän tiedon vuosittain. JTO:n toteutuminen selvitetään vuosittain yhdistyksen toimintakertomukseen sisällytettävässä jalostustoimikunnan osiossa. Tarvittaessa JTO:ta ja muita rodun jalostukseen liittyviä kysymyksiä voidaan käsitellä Suomen Welsh Corgi Seuran vuosikokouksessa tai kasvattajapäivillä. Rodun JTO päivitetään tarvittaessa tällä ohjelmakaudella (2025–2029), ja tarkistetaan 5 vuoden välein. Seuraava viisivuotiskausi on 2030–2034.

7. LÄHTEET

<http://www.kennelliitto.fi>

<http://www.corgiseura.net>

Suomen Welsh Corgi Seura ry vuosikirjat ja Extrat

Suomen Welsh Corgi Seura ry:n aiemmat jalostuksen tavoiteohjelmat

KoiraNet -tietokanta

Terveys- ja käyttäytymiskyselyn yhteenvedot (Tammikuu 2024)